

La delinqüència a Barcelona

28 anys d'enquestes de victimització, 1984-2011

Informe EVB 2011

Barcelona, setembre de 2011

Índex

Introducció	4
Bloc 1. LA VICTIMITZACIÓ A BARCELONA.....	8
I. L'extensió de la victimització	9
1. La victimització a Barcelona l'any 2010	9
1.1. Extensió de la victimització	10
1.2. Evolució de la victimització a Barcelona	10
1.3. Victimització consumada i no consumada	12
1.4. L'índex de victimització als àmbits	13
1.4.1. L'índex de risc de victimització.....	15
1.4.2. Evolució de la victimització als àmbits	16
1.5. Els fets de victimització	17
1.5.1. Els 28 fets de victimització	17
1.5.2. Evolució dels fets de victimització.....	18
1.6. La multivictimització.....	20
2. Característiques de les víctimes	22
2.1. Característiques sociodemogràfiques	23
2.1.1. Victimització global segons característiques de les víctimes	23
2.1.2. Victimització contra la seguretat personal i els vehicles segons característiques de les víctimes	26
2.2. Anàlisi territorial: d'on són les víctimes	26
2.2.1. La victimització als districtes	27
2.2.2. Evolució de la victimització als districtes	28
3. Principals característiques dels fets de victimització	29
3.1. Distribució territorial: on passen els fets	30
3.1.1. El mapa delictiu	30
3.1.2. La ràtio de localització.....	31
3.2. Distribució temporal: quan passen els fets	33
3.3. Característiques de la victimització als àmbits.....	34
3.3.1. Característiques dels fets contra la seguretat personal.....	34
3.3.2. Característiques dels fets contra els vehicles.....	37
3.3.3. Característiques dels fets contra els domicilis	40

3.3.4. Característiques dels fets contra les botigues i els negocis	42
4. Els costos de la victimització.....	44
4.1. El cost econòmic.....	45
4.2. El cost psicològic.....	45
4.3. Les molèsties	46
4.4. El record de la victimització.....	47
 II. La vandalització per destrosses	49
1. Extensió de les destrosses a Barcelona l'any 2010	49
1.1. Extensió de la vandalització per destrosses	50
1.2. On passen les destrosses.....	50
2. Característiques de les víctimes de destrosses	52
 III. La gestió de la victimització.....	53
1. La denúncia dels fets de victimització.....	53
1.1. Extensió de la denúncia	54
1.2. Evolució de la denúncia	55
1.3. Els motius de la no denúncia.....	55
2. On es fa la denúncia	57
3. Satisfacció amb la denúncia	58
 Bloc 2. LA PERCEPCIÓ SOCIAL DE LA SEURETAT.....	59
IV. La percepció de seguretat.....	60
1. La preocupació per la seguretat	60
1.1. L'opinió sobre els problemes de seguretat de Catalunya	61
1.2. Les preocupacions ciutadanes per la seguretat	62
2. La imatge de seguretat dels barris.....	64
2.1. El mapa de la seguretat	65
2.2. El mapa de la por.....	67
2.3. Comparació del mapa de la seguretat i del mapa de la por.....	69
3. La valoració del nivell de seguretat	70
3.1. El nivell de seguretat al barri i a la ciutat	71
3.2. L'evolució del nivell de seguretat	72

3.3. Opinió sobre l'evolució de la seguretat.....	73
3.4. Expectatives sobre l'evolució de la seguretat	75
4. Seguretat i ús dels espais del barri	77
4.1. La freqüència amb la que se surt a caminar de nit	78
4.2. La por a caminar sol a la nit.....	79
4.3. Nivell de seguretat i por a caminar de nit	80
4.4. Victimització i por a caminar de nit.....	82
5. Victimització i seguretat als barris	83
5.1. El mapa delictiu i la imatge de seguretat	84
5.2. El mapa delictiu i la percepció de seguretat	85
 V. LA GESTIÓ DE LA SEGURETAT CIUTADANA.....	87
1. La valoració dels serveis de la policia.....	87

Introducció

L'Enquesta de victimització i d'opinió sobre la seguretat de Barcelona –anomenada també EVB- es realitza anualment des de l'any 1984, generant una de les sèries analítiques més àmplies sobre l'estat de la seguretat urbana a nivell local. Es tracta d'un projecte d'investigació criminològica concebut com a instrument periòdic de recollida d'informació sobre diversos àmbits de la seguretat, que permet disposar de dades precises i actualitzades, per tal de contribuir a la gestió municipal.

L' enquesta de victimització té com a finalitat principal subministrar dades sobre l'estat de la seguretat a Barcelona. El seu objectiu central és doncs el de mesurar les experiències de victimització que han patit els ciutadans, aportant descripció i anàlisi sobre la seva extensió (el seu volum) i les seves característiques (els costos que se'n deriven per a les víctimes, la distribució territorial i temporal dels fets, les reaccions,...). També aporta informació sobre la dimensió subjectiva de la seguretat ciutadana, la imatge dels barris i les percepcions dels ciutadans.

Les enquestes de victimització són la tècnica de recollida i d'anàlisi de la seguretat que pot resultar més operativa per la política de seguretat per les següents raons:

- És l'únic sistema que vol mesurar de manera expressa i sistemàtica l'activitat delictiva, a través de les experiències de victimització que han patit els habitants de Barcelona. Altres fonts d'informació com les estadístiques dels serveis de policia i els registres judicials no en són una mostra representativa (ni es denuncia tot el que passa, ni tot el que es denuncia arriba als jutjats i rep una sentència condemnatòria).
- És l'únic sistema que pot mesurar la dimensió subjectiva: els sentiments d'inseguretat que la victimització i altres problemes de seguretat generen entre la població.
- Les variables explicatives es poden decidir en funció de les necessitats de gestió política o d'anàlisi.
- Informa sobre persones (les víctimes) i sobre els fets que aquestes han patit.

Òbviament, també tenen algunes limitacions:

- Les enquestes de victimització quantifiquen víctimes individuals que han patit algun fet contra la seva seguretat personal o contra els seus béns. Per tant queden excloses algunes de les manifestacions contemporànies de la delinqüència, per exemple la que afecta als menors (que no són objecte d'entrevista), la que pateixen les persones no residents (turistes) i la victimització col·lectiva (les agressions al medi ambient, els fraus econòmics,...).
- Altres limitacions tenen a veure amb la pròpia metodologia d'enquesta: el treball amb marges d'error, les dificultats per seleccionar col·lectius que no disposen de telèfon fix, la durada limitada de les entrevistes, el qüestionari s'administra en un nombre limitat de llengües,...

En les seves consecutives edicions l'EVB no ha canviat substancialment ni els objectius ni la filosofia del projecte, pel que al llarg d'aquest temps ha mantingut la seva estructura bàsica, de manera que els canvis tècnics i metodològics han permès mantenir la comparabilitat i la continuïtat dels seus resultats. Tanmateix, l'estructura de la base de dades de l'EVB permet la realització de molts tipus de tractament i d'explotació de la informació que conté. Convé però tenir en compte algunes circumstàncies d'ordre metodològic i conceptual que de ben segur ajudaran a la lectura del present informe.

- En les enquestes de victimització són les mateixes persones que han patit un fet de victimització, les que expliquen les circumstàncies i les característiques dels fets que li han passat. La terminologia utilitzada és col·loquial (la que utilitza la mateixa població per definir les seves experiències), el que dificulta la comparació dels resultats amb altres fonts d'informació, que fan servir terminologies professionals a partir del Codi Penal.
- Els entrevistats aporten informació sobre les seves vicissituds i característiques personals (victimització), sobre els fets delictius que han patit (característiques dels fets) i les seves opinions i percepcions sobre la seguretat. El disseny del qüestionari, de les bases de dades, dels indicadors i dels informes resultants s'ajusten a aquests objectius.
- Pel que fa al tractament territorial, el qüestionari i la mostra han estat dissenyats per aportar informació a nivell dels deu districtes de la ciutat. Les informacions a nivell de barri cal prendre-les amb prudència per possibles problemes de representació mostral.

Estructura de l'informe

La quantitat d'informació disponible a partir de l'EVB és considerable. És per això que aquest informe s'ha estructurat en dos grans blocs d'informació i cinc capítols, cadascun dels quals correspon a un àmbit temàtic.

El **primer bloc** està dedicat a l'anàlisi de la victimització a Barcelona. Així en el *capítol I* s'analitza l'extensió de la victimització, les característiques sociodemogràfiques de les víctimes (que poden actuar com un factor propiciatori) i les característiques dels fets de victimització (especialment la seva distribució territorial i temporal, que són les variables principals que poden contribuir al seu seguiment i control). D'altra banda, i lligat amb l'estudi de les característiques de la victimització a Barcelona, s'estudien els costos que aquests fets tenen per a les víctimes.

El *capítol II* està dedicat a la vandalització per destrosses de béns privats i a les seves principals característiques. Independentment del seu caràcter delictiu, aquests fets poden incidir en el nivell de seguretat i en la sensació de protecció dels barcelonins.

El *capítol III* s'ocupa de la gestió de la victimització, principalment sobre les ràtios de denúncia dels fets de victimització i els motius que impulsen a les víctimes a no comunicar als sistemes de gestió de delictes les incidències que han patit.

El **segon bloc** s'ocupa de la percepció de seguretat a Barcelona. La qüestió es planteja de manera seqüencial, des d'allò més genèric fins a les experiències concretes dels entrevistats. Per aquest motiu el *capítol IV* s'inicia amb una anàlisi dels principals motius que poden generar un sentiment de preocupació per la seguretat entre els barcelonins i s'examinen alguns elements que contribueixen a conformar la imatge col·lectiva de seguretat a la ciutat. Posteriorment es confronten aquestes imatges amb les opinions de seguretat que els barcelonins tenen del seu propi barri i dels espais més propers a les experiències de la seva vida quotidiana.

El *cinquè i últim capítol* s'ocupa de la gestió de la seguretat, amb la valoració dels dos serveis de policia que operen avui a la ciutat: la Guàrdia Urbana i la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra.

Fitxa tècnica

L'univers està integrat per la població resident a Barcelona amb edats iguals o superiors als 16 anys.

El treball de camp ha estat realitzat des del 17 de gener al 29 de març de 2011, en base al sistema d'entrevistes telefòniques amb la metodologia CATI.

La mostra de Barcelona ha estat de 4.056 individus, amb un error màxim d'1,4%. El marge d'error ha estat calculat per una confiança del 95% i per $p=0,25$ i $q=0,75$.

Les preguntes de victimització fan referència a l'any anterior a la realització de l'enquesta (2010) i les preguntes de percepció a l'any en curs (2011).

Taula 1. Mostra i marges d'error. Barcelona, 2011.

	MOSTRA	MARGE D'ERROR
Ciutat Vella	404	4,20%
L'Eixample	401	4,20%
Sants-Montjuïc	399	4,20%
Les Corts	409	4,20%
Sarrià-Sant Gervasi	406	4,20%
Gràcia	408	4,20%
Horta-Guinardó	408	4,20%
Nou Barris	401	4,20%
Sant Andreu	408	4,20%
Sant Martí	412	4,20%
BARCELONA	4.056	1,40%

Bloc 1. LA VICTIMITZACIÓ A BARCELONA

1. L'extensió de la victimització

1. La victimització a Barcelona l'any 2010

Les enquestes de victimització operen aportant descripció i anàlisi sobre l'extensió o volum d'activitat delictiva a partir de les experiències de victimització de les persones agredides per la delinqüència anomenada “convencional”. Parteixen per tant de la **definició social de la delinqüència**, segons la qual són les mateixes persones les que decideixen quantes i quines de les seves relacions socials han estat delictives i quines no, sense necessitat de cap referent judicial o policial.

Més concretament, l'Enquesta de Victimització de Barcelona examina fins a vint-i-vuit experiències de victimització estructurades en sis àmbits que fan referència als principals béns contra els que una persona pot patir una agressió. Són els àmbits de: la seguretat personal (robatoris de bossa o cartera, estrebades, atracaments, agressions i amenaces), els vehicles (robatoris de tot el vehicle o d'alguna de les seves parts), els domicilis, així com els fets de victimització contra els negocis i comerços, les segones residències i els camps de cultiu i/o bestiar.

A priori qualsevol persona és susceptible d'esdevenir víctima d'un delicte, pel que en cada cas l'enquesta analitza la seguretat dels barcelonins demanant-los: 1) si en el darrer any s'han vist afectats per algun d'aquests fets i 2) si l'han considerat delictiu. En calcula aleshores els **índexs de victimització** (percentatge de barcelonins que han patit almenys un fet de victimització que consideren susceptible de delicte). Tanmateix alguns béns no estan a l'abast de tothom. Els **índexs de risc** calculen aleshores el percentatge de propietaris d'un vehicle, negoci, segona residència o camp que han patit almenys una experiència de victimització.

1.1. Extensió de la victimització

L'objectiu principal de les enquestes de seguretat ciutadana és la construcció dels **índexs de victimització**, doncs són els que permeten aproximar-se a la mesura de la delinqüència. Més concretament, els índexs de victimització informen del percentatge d'entrevistats –una mostra significativa de població de 16 i més anys resident a Barcelona– que han patit com a mínim una experiència de victimització en el darrer any.

- **L'any 2010 el 24,8% dels barcelonins han estat víctimes d'algun fet que consideren delictiu.**

Aquest índex significa que pràcticament un de cada quatre barcelonins ha patit alguna experiència de victimització en el darrer any. Tanmateix l'índex global resulta un indicador excessivament genèric com per permetre un estudi acurat de l'extensió de la victimització a la ciutat. Per fer-ho cal inscriure els resultats en la lògica de la seva evolució temporal.

1.2. Evolució de la victimització a Barcelona

L'Enquesta de victimització i d'opinió sobre la seguretat de Barcelona permet examinar l'evolució dels índexs al llarg de vint-i-vuit anys, doncs es realitza periòdicament de manera anual des de l'any 1984.

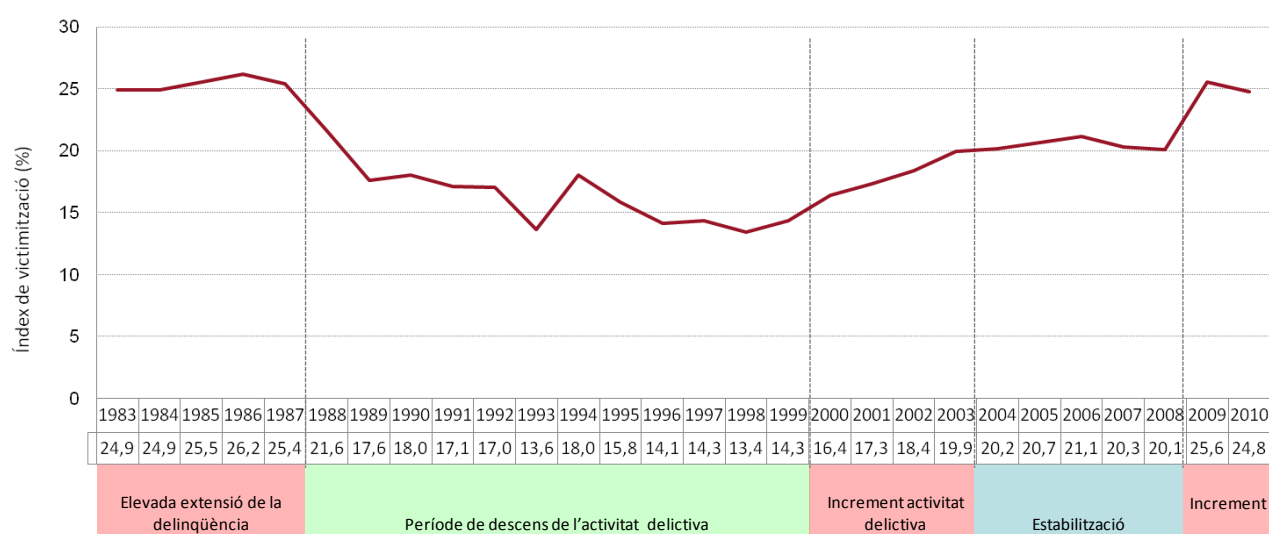
- **Enguany l'índex global de victimització de Barcelona ha disminuït respecte al de l'any passat, que va ser del 25,6%.**

No obstant aquest descens de l'índex s'inscriu en un cicle d'increment de la victimització al conjunt de la ciutat. Més concretament:

- L'índex de victimització de Barcelona va disminuir progressivament entre 1988 i 1999. El període va estar marcat pels grans esdeveniments que, com els jocs olímpics, situaren la ciutat en el mapa i propiciaren la progressiva transformació del seu paisatge urbà i social. També foren els primers anys d'**implementació de les polítiques de prevenció a la ciutat**. Els índexs se situaren aleshores entre el 10 i el 20%.

- L'any 2000 va marcar un punt d'inflexió en l'evolució de la victimització a Barcelona. Es produí un canvi de cicle propiciat en bona mesura per la confluència de diversos factors, alguns dels quals de gran impacte en les condicions de vida dels seus habitants i en la gestió dels problemes de seguretat:
 - En aquest període Barcelona es consolidà com el centre administratiu i de serveis de la conurbació metropolitana. Aquest paper de **centralitat** ha comportat una important afluència de treballadors, d'estudiants i de persones que s'hi traslladen diàriament per fer gestions o per oci. Segons dades de l'*Enquesta de Mobilitat en Dia Feiner* (EMEF 2010) Barcelona rebria diàriament una mitjana de 5.624.072 desplaçaments i això comptabilitzant únicament els veïns de la RMB.
 - Els fluxos de mobilitat quotidiana confluïren en aquest període amb una intensificació de les mobilitats internacionals (migracions per motius laborals o desplaçaments turístics) i dels moviments residencials (per la pèrdua de població jove que comença a marxar cap a altres municipis de l'ÀMB). Tot plegat va comportar **canvis en les estructures de relacions veïnals i en els usos dels espais públics**.
- Entre l'any 2004 i 2008 els índexs de victimització a Barcelona es van estabilitzar i se situaren en valors que oscil·laven al voltant del 20%. Un aspecte important a destacar durant aquest període és la **transició en el model policial**. L'1 de novembre de 2005 es produeix la culminació del desplegament de la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra, que passen a substituir a les Forces i es Cossos de Seguretat de l'Estat a Barcelona.
- L'any 2009 va comportar un augment de la victimització. L'índex es va situar en uns nivells similars als dels primers anys de la sèrie, un període àlgid de la victimització a la ciutat. Però si aleshores aquesta elevada activitat delictiva s'havia vist influïda per les importants transformacions polítiques, econòmiques i socials que afectaven a tot el país, l'actual repunt de la victimització coincideix amb un importantíssim **canvi de cicle econòmic i laboral**, i amb la propagació dels seus efectes entre la població.

Gràfic 1. Evolució de l'índex global de victimització. Barcelona, 1983-2010.

1.3. Victimització consumada i no consumada

Els fets de victimització poden consumir-se del tot o quedar-se en un mer intent. El càlcul desagregat dels índexs de victimització consumada i no consumada proporciona per aquesta via un coneixement més detallat de les experiències de victimització que han viscut els barcelonins.

- L'índex de victimització consumada ha estat del 17,7%.
- I arriba al 9,6% l'índex de victimització no consumada.

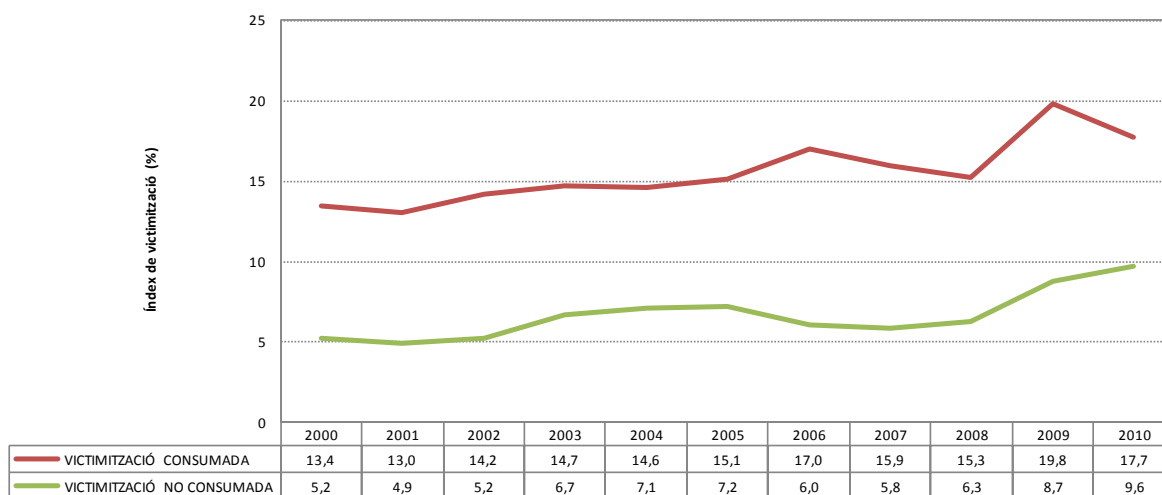
L'any 2010 la victimització consumada ha estat més alta que la no consumada. Tanmateix si s'observa l'evolució dels dos indicadors es pot observar que en els darrers anys **el ritme de creixement de la victimització no consumada ha estat major que el de la consumada**.

- L'any 2000 l'índex de victimització consumada va ser del 13,4%, el que significa una diferència (en termes absoluts) de només 4,3 punts percentuals respecte la dada actual. L'índex fins i tot ha disminuït respecte el 2009, quan assolí el valor més alt de la sèrie i se situava en el 19,8%.

- En canvi el volum de víctimes d'un fet no consumat ha incrementat respecte el 2009. Aleshores el 8,7% dels barcelonins va ser víctima d'un fet que finalment s'acabaria frustrant. Enguany han estat el 9,6%, una xifra que gairebé duplica la de l'any 2000 (5,2%).

L'evolució dels índexs sembla indicar que una part cada cop més significativa dels fets de victimització que afecten els veïns de Barcelona s'acaben frustrant, bé perquè aquests episodis estarien afectant a béns que possibiliten una ràpida reacció de les víctimes o bé perquè incrementen les dificultats operatives per als victimaris. En qualsevol cas, és important observar que *les relacions delictives impacten en les pors de la població encara que aquestes quedin en un intent o s'acabin frustrant*. Els fets de victimització, tant els consumats com els no consumats, contribueixen a la construcció social de la seguretat ciutadana.

Gràfic 2. Evolució de l'índex de victimització consumada i no consumada. Barcelona, 2000-2010.

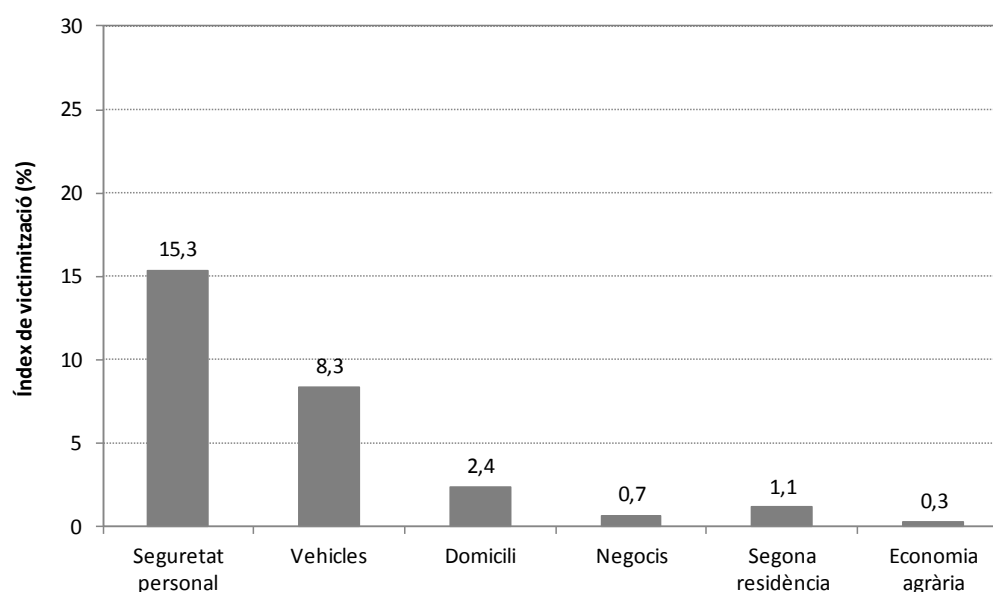
1.4. L'índex de victimització als àmbits

L'enquesta permet reunir i agrupar les experiències de victimització que han afectat als barcelonins en sis àmbits clarament definits de la seguretat: cinc d'ells fan referència a béns materials clarament definits —els vehicles, els domicilis, els negocis, les segones residències i les explotacions agràries— i un altre a la seguretat personal.

L'índex de victimització segons àmbits aplega tots els fets que afecten a cadascuna d'aquestes dimensions de la seguretat i calcula el percentatge de barcelonins que n'han patit algun episodi delictiu.

- L'àmbit més afectat per la victimització ha estat el de la **seguretat personal**. El 15,3% dels barcelonins han patit algun fet de victimització en aquest àmbit al llarg de 2010.
- El segon àmbit que acumula més experiències de victimització és el dels **vehicles**. El 8,3% dels barcelonins han patit algun fet delictiu contra el seu cotxe, la seva moto o qualsevol altre mitjà de locomoció del que disposin per desplaçar-se.
- Els fets contra els habitatges són menys freqüents:
 - El 2,4% dels barcelonins diuen haver patit un fet de victimització al seu **domicili**.
 - L'1,1% dels entrevistats ha estat víctima d'algun fet contra la **segona residència**.
- Els fets de victimització que tenen com a objecte els negocis urbans o rurals són menys freqüents:
 - El 0,7% dels barcelonins han patit algun fet de victimització contra la seva **botiga, taller o negoci**.
 - Únicament el 0,3% dels entrevistats han estat víctimes d'algun fet contra els seus **campes** de cultiu o el seu bestiar (dada lògica en un entorn eminentment urbà).

Gràfic 3. Índex de victimització als àmbits. Barcelona, 2010.

1.4.1. L'índex de risc de victimització

Les informacions sobre l'índex de victimització als àmbits han de ser matisades, perquè si tots els entrevistats són susceptibles de patir un fet contra la seva seguretat personal o contra el seu domicili, els fets a la resta d'àmbits no afecten a tota la població sinó només als que en són propietaris.

Els **índexs de risc** estableixen la relació entre la victimització i la possessió de determinats béns. Calculen el percentatge de propietaris que han estat víctimes d'algun fet contra els seus vehicles, negocis, segones residències o camps de cultiu i bestiar.

- **L'índex de risc dels vehicles** ha estat del 13,6%. Així doncs quan es calcula el volum de fets de victimització que han patit els propietaris de vehicle, l'exposició a aquestes manifestacions delictives gairebé es duplica.
- La victimització dels negocis també s'ha de posar en relació amb els seus propietaris, perquè no afecta a tota la població. **L'índex de risc dels negocis** (propietaris victimitzats) ha estat del 14,3%.
- El **risc de victimització** també es multiplica en els àmbits **de l'economia agrària i de les segones residències** quan només es prenen com a referència els seus propietaris. El 16,4% dels propietaris de camps de cultiu o de bestiar i el 4,1% dels propietaris de segona residència van patir alguna experiència de victimització l'any 2010.

Per tant, el risc d'exposició a la victimització incrementa significativament quan es prenen en consideració només les persones susceptibles de patir un fet. Aleshores les probabilitats d'esdevenir víctima d'un fet contra l'economia agrària i el comerç superen a les de la seguretat personal.

Aquesta dada planteja la necessitat d'una investigació específica sobre la victimització dels negocis –en especial dels comerços–. L'EVb opera amb una mostra on hi ha una escassa presència de propietaris d'aquests establiments (els marges d'error són elevats) i les especificacions tècniques del qüestionari no permeten abordar d'una manera més apropiada la problemàtica d'aquest sector social. Caldria conèixer factors com la ubicació dels comerços, el tipus d'activitat comercial que desenvolupen, el volum de treballadors, les mesures de seguretat adoptades, entre d'altres variables. El manteniment d'una enquesta periòdica que

fos específica per aquest àmbit permetria un millor coneixement de la victimització dels negocis i dels comerços a la ciutat.

Taula 2. Índex de victimització i de risc als àmbits. Barcelona, 2010.

	ÍNDEX DE VICTIMITZACIÓ (%)
Seguretat personal	15,3
Vehicle	8,3
Domicili	2,4
Segona residència	1,1
Comerç o negoci	0,7
Economia agrària	0,3
	ÍNDEX DE RISC (%)
Vehicle	13,6
Segona residència	4,1
Comerç o negoci	14,3
Economia agrària	16,4

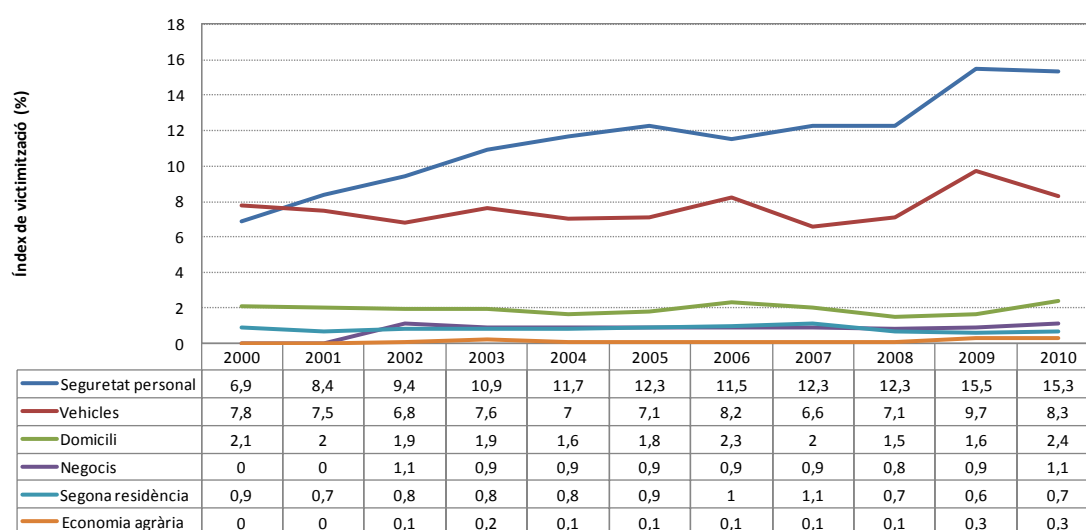
1.4.2. Evolució de la victimització als àmbits

L'evolució dels índexs de victimització als àmbits permet observar que la major victimització ha estat sempre contra la seguretat personal i els vehicles. Aquests dos àmbits sempre han estat els de major importància absoluta i els que plantegen uns reptes majors a l'hora d'assegurar la protecció del conjunt de barcelonins.

- L'any 2001 la **seguretat personal** supera els vehicles com l'àmbit de major extensió de la victimització a Barcelona. Des d'aleshores la tendència dels índexs s'inscriu en una dinàmica ascendent. Però tot i que enguany la victimització en aquest àmbit ha disminuït respecte el 2009, segueix sent el que afecta a un major nombre de barcelonins.
- L'índex de victimització dels **vehicles** s'ha mantingut força estable. Ha oscil·lat entre el 6% i el 9,7%. Aquest ha estat el valor més alt i s'assolia el 2009; enguany la victimització dels vehicles ha disminuït, situant-se en el 8,3%.
- El 2,4% dels barcelonins han estat víctimes d'algun fet contra els seu **domicili**. La victimització en aquest àmbit ha incrementat respecte la dels anys anteriors.

- La victimització dels **comerços** ha afectat només al 0,7% dels barcelonins. És una victimització similar a la dels darrers anys i més baixa que la dels anys 2005 i 2006.
- Al llarg d'aquests anys també han estat baixos els índexs de victimització de les **segones residències** (han oscil·lat al voltant de l'1%) i de l'**economia agrària**.

Gràfic 4. Evolució dels índex de victimització als àmbits. Barcelona, 2000-2010.

1.5. Els fets de victimització

Es calcula l'índex de victimització dels 28 fets estudiats per l'enquesta. S'obté així una mesura del percentatge de barcelonins que han patit cadascun d'aquests fets i els han considerat delictius.

1.5.1. Els 28 fets de victimització

L'ordenació dels fets de victimització segons la freqüència amb la que han afectat els barcelonins permet fer les següents afirmacions:

- El robatori de bossa o cartera (sense violència) ha estat el fet més freqüent. El 4,9% dels barcelonins ha estat víctima d'un robatori consumat i el 3,5% s'ha vist involucrat en un intent. També han estat freqüents els robatoris (consumats) de telèfons mòbils (1,9%).

- A continuació el robatori consumat d'objectes de l'interior (2,9%) i d'accessoris del vehicle (2,7%).
- Pel que fa a la resta de fets, és rellevant destacar que els fets no consumats també cobreixen una part molt significativa de la victimització.
 - Els intents d'atracament i d'estrebada, així com les amenaces, són més freqüents que els atraments, les estrebades i les agressions físiques que s'acaben consumant.
 - En l'àmbit dels vehicles, l'intent de robatori és més freqüent que la pèrdua efectiva del mateix. I el robatori de la bicicleta és més freqüent que el robatori de la moto, del cotxe o de qualsevol altre vehicle.
 - El percentatge de barcelonins que es consideren víctimes d'un intent de robatori del domicili ha estat idèntic al del robatori consumat (1,2% en ambdós casos).

Les observacions precedents permeten emfasitzar la importància que tenen en el conjunt de la victimització a Barcelona els robatoris de bossa o cartera i d'objectes dels vehicles (del seu interior o accessoris), així com la dels fets no consumats en general.

1.5.2. Evolució dels fets de victimització

L'examen de l'evolució dels fets de victimització es realitza presentant la sèrie temporal dels fets ordenada per àmbits, d'aquesta manera és possible organitzar i fer més comprensible les variacions que s'han anat produint.

- **Seguretat personal.** Enguany s'ha detectat un descens dels índexs respecte el 2009, especialment en aquells fets que poden implicar alguna forma de violència per a les víctimes: agressions físiques, atraments, amenaces i estrebades. També disminueix el volum de víctimes de robatoris (sense violència) de bossa o cartera, tot i que augmenten els robatoris dels telèfons mòbils. També ha incrementat el percentatge de barcelonins que diuen haver patit un intent d'atracament, d'estrebada o de robatori.

Aquest segon comentari és rellevant de cara a elaborar una adequada política de prevenció, perquè en l'esment dels fets que no es van consumir no estan clars els límits d'allò que realment va passar i la imaginació de la víctima: considerar-se víctima d'un intent de robatori, d'atracament o d'amenaces pot tenir una base real o pot resultar d'una vivència subjectiva d'inseguretat (l'anomenada construcció social de la inseguretat).

- **Vehicles.** Han disminuït respecte l'any passat els robatoris consumats de cotxes, així com els robatoris d'accessoris i dels objectes a l'interior del vehicle. Es mantenen en canvi els robatoris de moto, i els robatoris de bicicletes mantenen una tendència ascendent.
- **Domicilis.** Es detecta un increment de la victimització contra els domicilis, tant dels consumats com dels no consumats.
- **Negocis.** La victimització contra els negocis es manté força estable, tot i que es detecta un repunt dels robatoris consumats que han passat del 0,2% l'any 2009 a un 0,4%.
- Enguany es detecta un lleuger increment en el volum de barcelonins que es consideren víctimes d'un intent de robatori contra la **segona residència**, si bé els robatoris consumats segueixen sent escassos. També és força baixa la victimització del **camp o bestiar**.

Taula 3. Índex de victimització dels 28 fets. Barcelona, 2010.

VICTIMITZACIÓ DE TOTS ELS FETS DELICTIUS	2009	2010
Fets contra la seguretat personal		
Robatori de bossa o cartera	5,3	4,9
Intent de robatori de bossa o cartera	2,1	3,5
Estrebada	1,0	0,8
Intent d'estrebada	0,7	0,9
Atracament	1,4	0,9
Intent d'atracament	1,9	1,7
Agressions físiques	0,7	0,3
Intent d'agressió física	0,5	0,5
Amenaces	1,6	1,1
Robatori del telèfon mòbil	1,8	1,9
Intent de robatori del telèfon mòbil	0,7	0,5
Fets contra els vehicles		
Robatori del cotxe	0,2	0,1
Robatori de la moto	0,5	0,5
Robatori de la bicicleta	1,0	1,3
Robatori d'altres vehicles	0,0	0,1
Intent de robatori del vehicle	1,9	1,4
Robatori d'objectes de l'interior del vehicle	3,7	2,9
Robatori d'accessoris del vehicle	3,3	2,7
Fets contra els domicilis		
Robatori al domicili	0,7	1,2
Intent de robatori al domicili	0,9	1,2
Fets contra les segones residències		
Robatori de la segona residència	0,7	0,7
Intent de robatori de la segona residència	0,2	0,4
Fets contra els negocis		
Robatori al negoci	0,2	0,4
Intent de robatori al negoci	0,2	0,2
Atracament al negoci	0,1	0,1
Intent d'atracament al negoci	0,1	0,0
Fets contra l'economia agrària		
Robatori maquinària, productes i bestiar	0,2	0,3
Intent de robatori maquinària, productes i bestiar	0,1	0,0

1.6. La multivictimització

Hi ha persones que esdevenen víctimes de forma reiterada. L'enquesta permet calcular el percentatge de les que s'han vist exposades a l'activitat dels victimaris en més d'una ocasió, així com el nombre promig de fets que han patit aquestes víctimes (ràtio de multivictimització).

Les anàlisis es realitzaran a nivell global i pels quatre àmbits de victimització amb suficient substantivitat analítica per al context de Barcelona: vehicles, domicilis, comerços i seguretat personal.

- El 69,1% dels barcelonins victimitzats van patir una única experiència de victimització al llarg de 2010. De la resta, el 21,7% de les víctimes van experimentar fins a dos episodis delictius i el 4,3% van ser victimitzats en 3 o més ocasions. Tot plegat situa la **ràtio global de multivictimització** en un promig d'1,4 fets.
- L'àmbit del **comerç** és el que resulta més susceptible d'una victimització reiterada. Les víctimes en aquest àmbit han patit un promig d'1'7 fets de victimització al llarg de 2010. El 56,8% de les víctimes van viure un episodi delictiu, si bé el 19,9% van patir almenys dos fets de victimització, i arriba fins el 23,3% les que van esdevenir víctimes en 3 o més ocasions. Per tant, *hi ha un nombre relativament petit de botigues i de comerços a la ciutat de Barcelona que concentren anualment una elevada quantitat de fets de victimització*. Conèixer les característiques d'aquests establiments pot ser útil per a la gestió de la seguretat i per a la prevenció de la multireincidència.
- El risc de multivictimització és menor a la resta d'àmbits. Així, i pel que fa als **vehicles**, el 74,8% de les víctimes van patir un sol fet de victimització al llarg de 2010 i el 20,1% van patir dos episodis. Només el 5,1% de les víctimes van arribar a sofrir 3 o més episodis delictius. La ràtio de multivictimització en aquest àmbit és doncs relativament baixa i se situa en 1,3 fets de promig.
- Els fets contra la **seguretat personal** acostumen a passar al carrer i comporten unes elevades dosis d'aleatorietat. Tanmateix, i un cop confrontat a una experiència de victimització, hom pot adoptar determinats comportaments preventius que s'han demostrat efectius, com ara "estar alerta" o evitar determinats espais a determinades hores. Així, el 86,1% de les víctimes en aquest àmbit aconseguixen evitar una segona agressió. A la banda contrària només l'1,8% són víctimes reiterades de fets contra la seva seguretat personal (i aquests corresponen sobretot a víctimes d'intents d'agressió, tot i

que cal prendre aquesta afirmació amb prudència atesa l'escassetat d'observacions disponibles). La ràtio de multivictimització situa en 1,3 el promig de fets per víctima.

- El menor risc de multivictimització correspon als **domicilis**. El 92,9% de les víctimes han patit un sol episodi delictiu en aquest àmbit i la ràtio de multivictimització se situa en 1,1 fets de promig. L'eficàcia policial en aquest àmbit, l'adopció de mesures de seguretat per part dels propietaris, així com les pròpies experiències adquirides pels victimaris (saben la quantitat de béns que queden a la vivenda un cop que l'han robat) poden reduir el risc de multivictimització d'aquest àmbit.

Taula 4. Multivictimització global i als àmbits. Barcelona, 2010.

	Global	Seguretat personal	Vehicles	Domicili	Comerç
1 ocasió	69,1	86,1	74,8	92,9	56,8
2 ocasions	21,7	12,1	20,1	5,9	19,9
3 o més ocasions	4,3	1,8	5,1	1,1	23,3
Ràtio de multivic.	1,4	1,3	1,3	1,1	1,7

2. Característiques de les víctimes

L'estudi dels índexs de victimització ha de ser completat amb l'anàlisi d'aquelles variables que poden intervenir en els processos socials de la delinqüència, incrementant o reduint el risc d'exposició dels entrevistats. D'entre aquestes variables cal destacar-ne les següents:

- 1.- Les **característiques sociodemogràfiques** de les persones victimitzades resulten d'enorme utilitat per construir la definició criminològica de les víctimes.
- 2.- La **desagregació dels índexs de victimització als districtes**, doncs aporta concreció territorial als indicadors de l'enquesta.

2.1. Característiques sociodemogràfiques

L'anàlisi sociodemogràfica de les persones victimitzades es desenvoluparan a nivell global i en correspondència amb els dos àmbits delictius de major significació criminològica a la ciutat de Barcelona: seguretat personal i vehicles. Aquests dos àmbits no només són els de major extensió (i significació estadística, limitant així els possibles biaixos associats als marges d'error), sinó que també són els d'identificació més individual que familiar (com poden ser els domicilis o les segones residències), de manera que també és més lògica la seva associació amb les característiques personals de l'entrevistat.

2.1.1. Victimització global segons característiques de les víctimes

A continuació s'ofereix l'anàlisi dels índexs de victimització associats a les principals característiques sociodemogràfiques.

- **Sexe:** Al llarg de la història de l'EVB, gairebé tots els anys els homes han estat més victimitzats que les dones. Tanmateix, els canvis socials en els rols de gènere han influït en la tendència dels darrers anys a reduir i àdhuc invertir aquesta dada. Enguany però la victimització dels homes (26,8%) ha tornat a ser molt més elevada que la de les dones (22,9%).

Com es veurà més endavant és en la desagregació per àmbits on es produeixen les majors diferències per sexe. Concretament, les dones són més víctimes en la seguretat personal i els homes en l'àmbit dels vehicles.

- **Edat:** La victimització disminueix amb l'edat. L'índex de victimització de la població d'entre 16 i 29 anys ha estat del 35,5%, baixa fins el 29,3% entre els barcelonins de 30 a 44 anys, ha estat del 20,1% entre els que tenen entre 45 i 64 anys i del 17,1% de la gent de 65 i més anys. Els més joves usen molt l'espai públic, disposen de molts béns tecnològics de consum i generalment tenen poca cura de la seva protecció. Aquests trets incrementen la possibilitat d'exposició a situacions de risc. A mesura que hom es fa gran les pautes de mobilitat varien (treballar, comprar, acompanyar familiars....), però hom també es protegeix més. Quan s'arriba a gran, disminueixen els béns i la mobilitat, i en conseqüència la victimització.
- **Nivell d'instrucció:** L'índex de victimització és més elevat entre les persones que compten amb uns majors nivells d'instrucció. La més que previsible associació entre el nivell

d'estudis, el nivell de renda, l'ocupació i la categoria professional explica, en línies generals, que les persones de menor nivell d'instrucció siguin les que tenen menys béns. Això implica que són a la vegada les menys rendibles econòmicament per a l'activitat delictiva, amb els menors índexs de victimització. Per tant, a mesura que el nivell d'estudis és més elevat, també ho és l'índex de victimització.

- **Nivell de renda:** L'índex de victimització és més alt a mesura que incrementen els ingressos familiars dels entrevistats.
- **Ocupació:** Els estudiants (generalment joves) i les persones en actiu acostumen a ser més victimitzades que les persones jubilades i aquelles que s'ocupen de les tasques de la llar. Però entre la població activa laboralment són els directius, els gerents i els empresaris els que estan més exposats a l'activitat delictiva. En canvi els índexs més baixos són els que afecten els treballadors i els obrers de la indústria i la construcció.
- **Lloc de naixement:** L'índex de victimització és més alt entre les persones nascudes a l'estranger (26,9% vs. 24,6%). Majoritàriament gent jove i laboralment activa, aquest segment de població esdevé més vulnerable a la victimització.

De les anàlisis precedents es pot concloure que en les relacions delictives *la recerca de la màxima rendibilitat econòmica motiva que generalment el victimari s'adreci a aquelles persones que presenten un major atractiu econòmic i/o disposen de majors dificultats per a procurar-se la protecció dels seus béns* (per la minimització dels riscos de ser descobert i castigat).

Taula 5. Índex global de victimització segons característiques sociodemogràfiques. Barcelona, 2010.

	%
EDAT	
16-29 anys	35,5
30-44	29,3
45-64 anys	20,1
65 anys i més	17,1
SEXE	
Homes	26,8
Dones	22,9
INGRESSOS MENSUALS	
Més de 2.400 euros	26,1
De 1.800 a 2.400	26,7
De 1.200 a 1.800	24,3
De 600 a 1.200	22,7
Menys de 600	21,0
NIVELL D'ESTUDIS	
Sense estudis	8,4
Estudis primaris	16,9
Estudis secundaris	27,3
Estudis universitaris	26,3
OCUPACIÓ	
Estudiant	35,7
Tasques de la llar	17,5
Jubilat o pensionista	16,7
Actiu en atur	28,9
Actiu ocupat	26,5
GLOBAL	24,8

2.1.2. Victimització contra la seguretat personal i els vehicles segons característiques de les víctimes

La darrera associació de les principals variables independents amb la victimització és la que correspon als dos àmbits delictius de major victimització: seguretat personal i vehicles.

- **Seguretat personal:** Els majors percentatges de victimització es donen entre les dones (15,7%) i les persones d'edat més jove (26,7%).
- **Vehicle:** Els homes són generalment més propietaris i usuaris de vehicle privat que les dones, és lògic doncs que també en siguin més victimitzats (11,0% vs. 5,9%). Les persones d'entre 30 a 44 anys també es veuen més afectades per aquesta victimització que la resta de grups d'edat (els índexs arriben al 13,7%), en canvi els més grans de 65 anys tenen un índex gairebé irrellevant (2,2%). La disponibilitat i les pautes d'utilització dels vehicles són per tant, variables del tot rellevants en la fenomenologia delictiva que afecta a aquest àmbit.

Taula 6. Índex de victimització segons característiques sociodemogràfiques. Barcelona, 2010.

	% seguretat personal	% vehicle	% global
SEXE			
Homes	14,9	11,0	26,8
Dones	15,7	5,9	22,9
EDAT			
16-29 anys	26,7	9,7	35,5
30-44	15,0	13,7	29,3
45-64 anys	11,0	6,9	20,1
65 anys i més	13,0	2,2	17,1
GLOBAL	15,3	8,3	24,8

2.2. Anàlisi territorial: d'on són les víctimes

La possibilitat d'un estudi positiu de la delinqüència implica el de les seves regularitats territorials. En efecte, si la desigualtat territorial no influís els índexs de victimització es distribuïrien homogèniament entre tots els habitants de la ciutat. En canvi aquesta distribució no és aleatòria sinó significativa, i està en funció de la desigual rendibilitat que els habitants de cada districte ofereixen als victimaris.

Aquesta anàlisi es realitza amb la desagregació territorial de l'índex global de victimització als districtes.

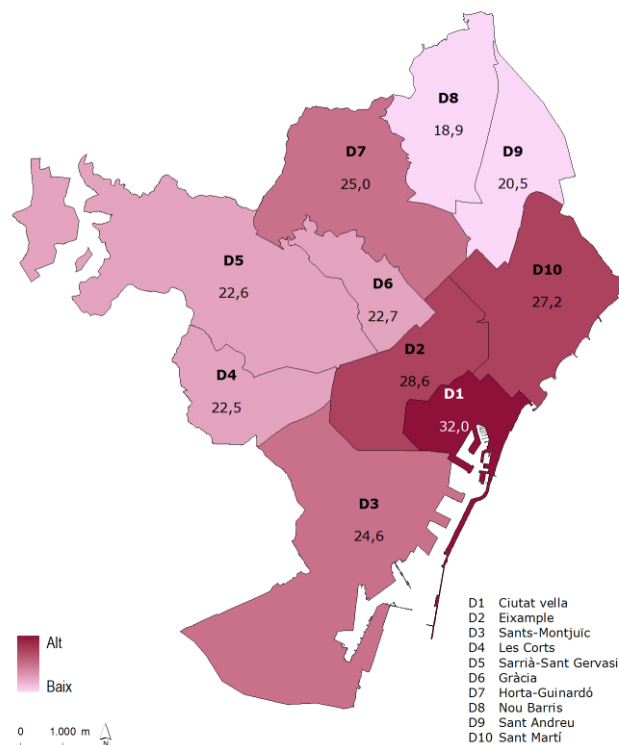
2.2.1. La victimització als districtes

- L'índex de victimització més alt ha afectat els veïns de Ciutat Vella (32,0%).
- També ha estat elevada la victimització dels veïns de l'Eixample (28,6%) i de Sant Martí (27,2%). Segueixen els índexs de Sants-Montjuïc (24,6%) i Horta-Guinardó (25,0%).

Els índexs de victimització han estat més baixos a la resta de districtes:

- L'índex de victimització ha quedat per sota el promig de la ciutat a Les Corts (22,5%), Sarrià-Sant Gervasi (22,6%) i Gràcia (22,7%).
- Els veïns de Sant Andreu (20,5%) i de Nou Barris (18,9%) són els que presenten uns índexs de victimització més baixos.

Mapa 1. Índex de victimització als districtes. Barcelona, 2010.

2.2.2. Evolució de la victimització als districtes

La desagregació territorial dels índexs de victimització als districtes es realitza des de la primera edició de l'enquesta. Per tant és possible resseguir la seva evolució al llarg dels darrers anys.

- Cada any els índexs de victimització més alts han estat els de Ciutat Vella i l'Eixample. També acostuma a ser elevada la victimització dels veïns de Sants-Montjuïc i, en els darrers anys, la dels residents a Sant Martí. Aquestes regularitats permeten destacar dos elements que incideixen en la presència d'una major concentració de víctimes en aquests districtes. D'una banda, la situació central dels districtes pot actuar com a factor d'atracció pels victimaris (molta gent, molts objectius), un factor que és especialment rellevant en els casos de Ciutat Vella, l'Eixample i, cada cop més, Sant Martí.
- Respecte l'any passat, la victimització ha disminuït a la majoria dels districtes, i molt especialment a Sant Andreu i a Sarrià-Sant Gervasi (els índexs se situaren per sobre del 25% i enguany tot just queden per sobre del 20%). En canvi han incrementat les experiències de victimització dels veïns de l'Eixample, Sants-Montjuïc i d'Horta-Guinardó.

Taula 7. Evolució de la victimització als districtes. Barcelona, 2000-2010.

ÍNDEX GLOBAL DE VICTIMITZACIÓ	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
CIUTAT VELLA	24,3	22,5	23,3	23,1	22,2	27,0	27,3	25,5	22,9	32,9	32,0
EIXAMPLE	16,3	17,4	20,3	19,8	23,7	23,2	21,4	21,7	19,8	27,2	28,6
SANTS-MONTJUÏC	16,3	18,2	18,1	22,1	22,1	22,6	23,0	19,4	24,0	23,6	24,6
LES CORTS	13,9	16,7	17,2	22,1	21,1	19,1	19,3	24,0	18,7	24,0	22,5
SARRIÀ-SANT GERVASI	19,9	19,6	18,0	24,4	20,0	28,3	27,0	24,3	22,2	25,9	22,6
GRÀCIA	12,7	16,2	19,1	20,9	17,6	18,8	19,3	20,9	23,3	24,7	22,7
HORTA-GUINARDÓ	16,4	15,5	15,6	15,9	18,3	16,5	15,8	18,3	15,3	24,3	25,0
NOU BARRIS	15,0	15,0	14,7	18,4	16,0	15,6	15,4	13,6	18,8	19,0	18,9
SANT ANDREU	15,4	16,0	17,3	18,5	18,4	18,8	19,8	17,6	17,7	26,3	20,5
SANT MARTÍ	15,9	17,4	20,3	17,8	20,6	18,1	23,2	20,9	19,6	27,9	27,2
TOTAL BARCELONA	16,4	17,3	18,4	19,9	20,2	20,7	21,1	20,3	20,1	25,6	24,8

3. Principals característiques dels fets de victimització

Els factors situacionals del delict són aquells elements objectius que influeixen en la victimització, facilitant o dificultant l'accés als béns i incrementant o disminuint la seva rendibilitat per als victimaris. El present apartat tracta els següents aspectes:

1. La **distribució territorial** dels fets de victimització.
2. La **temporalitat** dels fets de victimització.
3. Els **factors delictògens** observables més fàcilment, referits a cadascun dels àmbits de victimització.

3.1. Distribució territorial: on passen els fets

La ubicació territorial dels béns en el moment de l'agressió és una de les variables que més i millor poden explicar les pautes de victimització a la ciutat, ja que ofereix un indicador per a mesurar l'activitat dels victimaris a cada districte, tota vegada que mostra la desigual rendibilitat que els diferents espais de la ciutat ofereixen a la delinqüència.

L'enquesta s'aproxima amb dos indicadors: a) el mapa delictiu (és un recompte dels fets considerats delictius que han passat a cada districte) i b) la ràtio de localització (el nombre de fets que han passat a cada districte per cada 100 habitants).

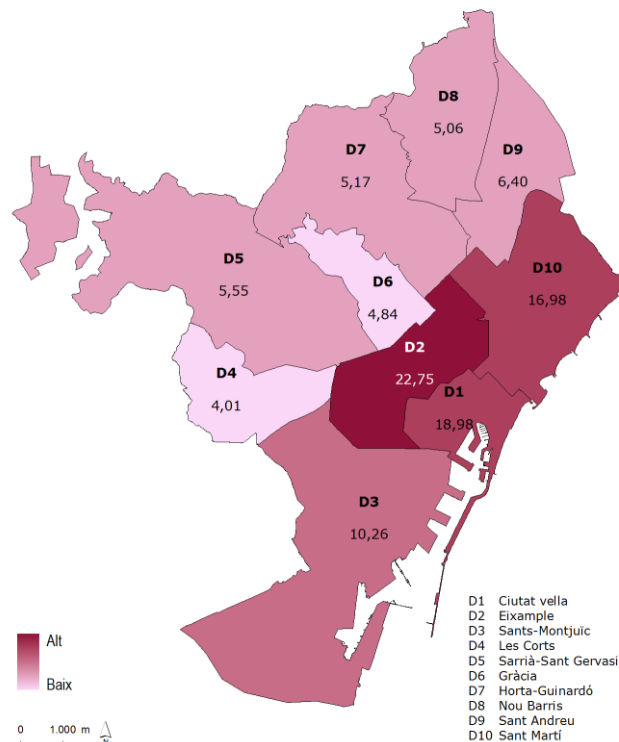
3.1.1. El mapa delictiu

El mapa delictiu es construeix a partir de la identificació del barri on els entrevistats diuen que van patir un fet de victimització que van considerar delictiu. Posteriorment els resultats s'agreguen a escala de districte (per tal d'obtenir significació estadística).

- L'any 2010 tres districtes han acumulat gairebé el 60% dels fets de victimització contra els veïns de Barcelona. L'Eixample va ser l'escenari d'un 22,8% d'aquests fets; a continuació Ciutat Vella i Sant Martí (amb el 19,0% i el 17,0% dels fets respectivament).
- A Sants-Montjuïc van passar el 10,3% dels fets detectats per l'enquesta.
- A la resta de districtes s'ha detectat un volum menor de fets, especialment a Gràcia (amb un 4,8% dels fets) i a Les Corts (4,0%).

La ubicació territorial dels béns en el moment de l'agressió és una de les variables que més i millor pot explicar on passen els fets de victimització, perquè són els districtes de més centralitat (els que atreuen més mobilitats i processos socials) els que poden oferir unes majors oportunitats i garanties d'impunitat als victimaris (hi ha molta gent i de tot tipus, més anonimat i més dificultats per al coneixement i reconeixement del delinqüent).

Mapa 2. Mapa delictiu. Barcelona, 2010.

3.1.2. La ràtio de localització

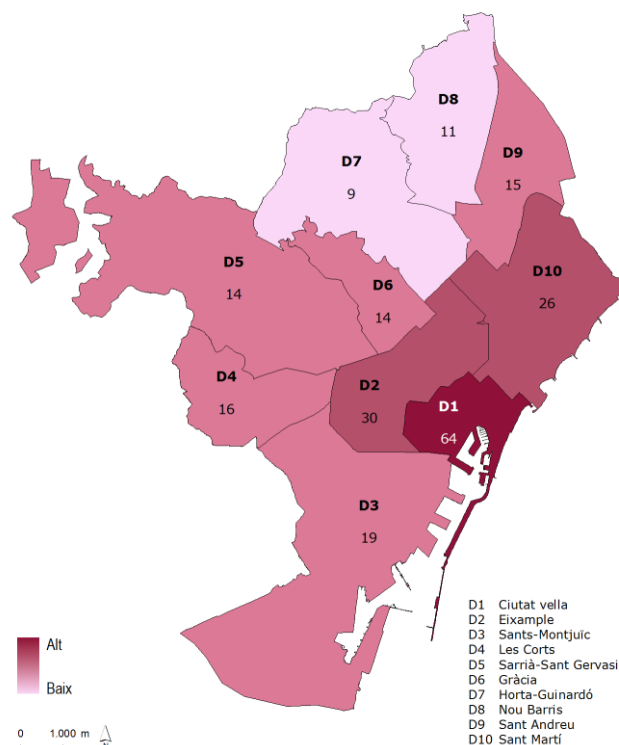
El mapa delictiu ofereix un recompte dels fets de victimització que han passat a cada districte. Tanmateix aquesta dada, per sí sola, no aporta cap informació sobre el risc existent per als seus veïns. Perquè en efecte, si a un districte viu poca gent, el risc de patir un fet de victimització pot ser molt alt (malgrat es concentrin pocs fets delictius). I a la inversa, la probabilitat de patir un fet de victimització pot ser baixa als districtes més densament poblats, ja que el risc d'exposició es reparteix entre tots els seus habitants.

És per això que l'enquesta no es limita a recomptar els fets de victimització que han passat a cada districte, sinó que ho relaciona amb la grandària de la seva població. Expressant-ho d'una manera clara, la ràtio de localització calcula els fets de victimització que s'han detectat a cada districte per cada 100 habitants.

- Ciutat Vella és el districte amb l'índex de localització més alt. Amb un nombre elevat de fets, també està entre els districtes amb una menor grandària poblacional. L'any 2010 van passar 64 fets de victimització per cada 100 habitants.

- A continuació l'Eixample i Sant Martí, respectivament amb 30 i 26 fets de victimització per cada cent habitants. Segueix Sants-Montjuïc amb 19 fets per cada 100 habitants. Aquests tres districtes són els de major grandària poblacional i també estan entre els que concentren una major activitat delictiva.
- El recompte de fets de victimització situa a Les Corts i a Gràcia entre els districtes amb menor activitat delictiva de Barcelona. Tanmateix també són els dos districtes més petits de la ciutat, el que incrementa el risc de victimització dels seus veïns. S'han localitzat 16 fets de victimització per cada 100 habitants a Les Corts i 14 fets a Gràcia.
- Els districtes amb l'índex de localització més baix han estat Horta-Guinardó (9 fets x 100 habitants) i Nou Barris (11 fets x 100 habitants).

Mapa 3. Ràtio de localització segons districtes (fets x 100 hab.). Barcelona, 2010.

3.2. Distribució temporal: quan passen els fets

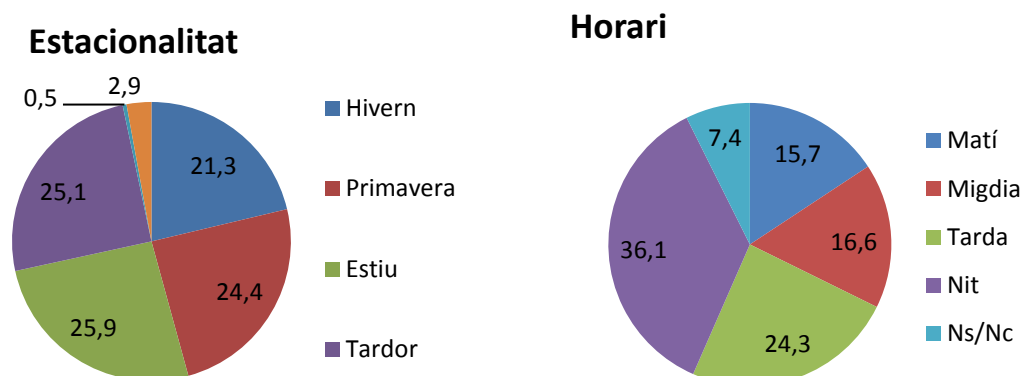
Una de les variables estudiades tradicionalment per la criminologia és la distribució temporal de la victimització. S'estudia, en primer lloc, la seva distribució en estacions de l'any i, en segon lloc, segons el moment del dia en què es produeixen els fets.

- Pel que fa a l'**estacionalitat**, la victimització es distribueix força homogèniament al llarg de totes les èpoques de l'any, amb un lleuger predomini de l'estiu (25,9%), i es detecta un descens a l'hivern (21,3%).
- Pel que fa a l'**horari**, la victimització augmenta a mesura que passa el dia. Al matí es produeixen el 15,7% dels fets de victimització i el 16,6% al migdia. Aquesta xifra augmenta fins el 24,3% a la tarda i arriba al 36,1% durant la nit.

Si s'observa on passen els fets de victimització a cada moment del dia es poden extreure dues conclusions:

- L'Eixample, Ciutat Vella, Sants-Montjuïc i Sant Martí són els principals escenaris de victimització en tots els moments del dia. L'Eixample és on passen més fets delictius durant les hores de llum (especialment al migdia i a la tarda), i a la nit a Ciutat Vella.
- La major part de la ciutat és força segura durant la major part del dia. Tanmateix és important observar que Sarrià-Sant Gervasi gairebé concentra el 10% dels fets de victimització que s'han produït al matí.

Gràfic 5. Temporalitat de la victimització, Barcelona 2010

Taula 8. Distribució dels fets de victimització als districtes segons moment del dia, Barcelona 2010

	Al matí	Al migdia	A la tarda	A la nit o matinada
Ciutat Vella	12,8	25,7	25,6	21,8
L'Eixample	24,2	28,7	28,9	20,4
Sants-Montjuïc	11,1	8,7	10,1	10,1
Les Corts	5,0	6,4	5,5	3,7
Sarrià-Sant Gervasi	8,5	3,0	4,0	5,5
Gràcia	4,4	3,1	3,6	4,8
Horta-Guinardó	5,7	2,9	3,1	5,4
Nou Barris	7,3	1,5	2,4	4,7
Sant Andreu	4,6	5,1	6,4	5,6
Sant Martí	16,3	14,8	10,3	18,0
Total	100,0	100,0	100,0	100,0

3.3. Característiques de la victimització als àmbits

Les pàgines que segueixen a continuació descriuen les principals variables que poden actuar com factors delictògens als principals àmbits de victimització a Barcelona.

Les taules que resumeixen aquestes informacions s'ofereixen agrupades després de cada bloc d'informació.

3.3.1. Característiques dels fets contra la seguretat personal

1.- **Ciutat Vella** (30,3%) i **l'Eixample** (24,4%) són els districtes on es concentra un major volum de fets contra la seguretat personal. A continuació **Sant Martí** (han passat el 12,5% dels fets) i **Sants-Montjuïc** (11,4%).

2.- Els **barris** on passen més fets de victimització contra la seguretat personal són la Dreta de l'Eixample (12,9% dels fets detectats), el Barri Gòtic i el Raval (amb un 11,6% i un 11,1% dels fets respectivament), seguits a una certa distància del Clot i del Camp de l'Arpa (5,3%), de Sants i Badal (5,2%). Tots ells alberguen importants nodes de comunicació que els confereixen molta centralitat: la Plaça de Catalunya, el nus de les Glòries i la Plaça de Sants.

Taula 9. Distribució de la victimització contra la seguretat personal als districtes, Barcelona 2010.

	%
Ciutat Vella	30,3
L'Eixample	24,4
Sants-Montjuïc	11,4
Les Corts	3,1
Sarrià-Sant Gervasi	3,5
Gràcia	4,7
Horta-Guinardó	1,9
Nou Barris	3,2
Sant Andreu	5,0
Sant Martí	12,5
TOTAL	100,0

Taula 10. Distribució de la victimització contra la seguretat personal als barris, Barcelona 2010.

	%
el Raval	11,1
el Barri Gòtic	11,6
la Barceloneta	3,7
Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	4,0
el Fort Pienc	0,8
la Sagrada Família	1,6
la Dreta de l'Eixample	12,9
l'Antiga Esquerra de l'Eixample	3,2
la Nova Esquerra de l'Eixample	2,1
Sant Antoni	3,9
el Poble Sec i Montjuïc	3,8
la Marina i la Zona Franca - Port	1,0
la Font de la Guatlla, Hostafrancs i la Bordeta	1,4
Sants i Badal	5,2
les Corts	1,5
la Maternitat i Sant Ramon	1,0
Pedralbes	0,6
Sarrià i les Tres Torres	0,4
Sant Gervasi - la Bonanova i el Putxet	0,5
Sant Gervasi - Galvany	2,6
Vallcarca, el Coll i la Salut	0,4
la Vila de Gràcia	4,0
el Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	0,3
el Guinardó	1,0
el Carmel i Can Baró	0,0
Horta i la Font d'en Fargues	0,6
els Barris de la Vall d'Hebron	0,3
Vilapicina, el Turó de la Peira i Porta	2,5
la Guineueta, Verdun i la Prosperitat	0,0
Canyelles, les Roquetes i la Trinitat Nova	0,7
Torre Baró, Ciutat Meridiana i Vallbona	0,0
la Trinitat Vella, Baró de Viver i el Bon Pastor	1,1
Sant Andreu	2,7
la Sagrera, el Congrés i Navas	1,2
el Clot i el Camp de l'Arpa	5,3
el Parc, la Llacuna i la Vila Olímpica	4,1
el Poblenou i Diagonal Mar	1,7
el Besòs, el Maresme i Provençals	0,8
Sant Martí, la Verneda i la Pau	0,7
TOTAL	100,0

3.- Pel que fa a les **característiques dels espais** on han passat els fets, el 36,3% dels episodis de victimització han tingut lloc al **transport públic** (dins el metro, el tren o l'autobús), el 25,9% han passat a un **carrer transitat** i el 10,1% a un carrer amb poca gent. El 8,4% dels fets de victimització contra la seguretat personal s'han produït a l'interior de bars o de restaurants, i el 5,3% a l'interior de botigues o als centres comercials. Així doncs, pràcticament tots els fets contra la seguretat personal passen a llocs molt concorreguts per on hi va o per on hi passa molta gent.

Taula 11. Característiques del lloc on passen els fets contra la seguretat personal. Barcelona, 2010.

TIPUS DE LLOC	%
Dins metro, tren, autobús	36,3
Carrer transitat	25,9
Carrer amb poca gent	10,1
Bar, restaurant	8,4
Centre comercial / botiga	5,3
Plaça	4,7
Estació de tren, terminal d'autobús, aeroport	3,2
A la feina	2,8
Parc públic o descampat	1,8
A casa seva	1,6
Total	100,0

4.- La majoria dels fets contra la seguretat personal passen quan és de dia (a diferència d'altres àmbits de victimització on hi ha un clar predomini de la nit). Gairebé una tercera part dels episodis passen **a la tarda** (el 30,9%) i aproximadament una quarta part a la nit (26,6%).

Taula 12. Horari dels fets contra la seguretat personal. Barcelona, 2010.

	%
Matí	20,6
Migdia	21,5
Tarda	30,9
Nit	26,6
Ns/Nc	0,4
Total	100,0

5.- Els fets contra la seguretat personal es distribueixen de forma força homogènia al llarg de l'any. Les campanyes preventives en èpoques on els carrers s'omplen de gent i es duen a terme les grans operacions de consum (com les vacances d'estiu o el Nadal i les rebaixes d'hivern) poden ser un dels factors que contribueixen a aquesta estabilitat.

Taula 13. Estacionalitat dels fets contra la seguretat personal. Barcelona, 2010.

	%
Hivern	19,4
Primavera	24,1
Estiu	27,5
Tardor	26,2
Constantment	0,5
NS/NC	2,3
Total	100,0

3.3.2. Característiques dels fets contra els vehicles

1.- La major part dels fets de victimització contra vehicles detectats per l'enquesta han passat a **l'Eixample** (23,8%) i **Ciutat Vella** (20,5%). Aquest dos districtes concentren gairebé la meitat de l'activitat delictiva en aquest àmbit.

2.- Per **barris**, el 9,4% dels fets contra les vehicles detectats per l'enquesta han passat a la Dreta de l'Eixample i s'han comptabilitzat fins un 8,0% de fets a El Poblenou i Diagonal Mar.

3.- Pel que fa a les **característiques dels llocs** on han passat els fets, la victimització dels vehicles es produeix majoritàriament quan aquests resten estacionats al **carrer** (74,5%). Tanmateix, fins el 18,0% dels fets de victimització han passat en un **pàrquing**.

4.- La victimització dels vehicles és principalment un fenomen nocturn. El 51,9% dels fets passen a la **nit**, quan hi ha menys gent al carrer. També és significatiu que en un 12,2% dels casos ni tan sols les víctimes saben en quin moment del dia van agredir el seu vehicle. Això és comprensible, doncs els vehicles sovint estan molt allunyats del control dels seus propietaris (sovint s'estan al carrer i potser aturats durant llargs períodes de temps), pel que les mesures de protecció resulten d'una relativa eficàcia.

5.- Els robatoris i els furts contra els vehicles (o contra els seus accessoris) no varien significativament al llarg de l'any. La victimització en aquest àmbit es distribueix força homogèniament en totes les estacions de l'any.

Taula 14. Distribució de la victimització contra els vehicles als districtes, Barcelona 2010.

	%
Ciutat Vella	10,4
L'Eixample	23,8
Sants-Montjuïc	9,1
Les Corts	7,2
Sarrià-Sant Gervasi	7,0
Gràcia	3,1
Horta-Guinardó	7,2
Nou Barris	5,1
Sant Andreu	6,6
Sant Martí	20,5
TOTAL	100,0

Taula 15. Distribució de la victimització contra la seguretat personal als barris, Barcelona 2010.

	%
el Raval	3,0
el Barri Gòtic	1,2
la Barceloneta	3,0
Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera	3,1
el Fort Pienc	1,1
la Sagrada Família	2,7
la Dreta de l'Eixample	9,4
l'Antiga Esquerra de l'Eixample	2,5
la Nova Esquerra de l'Eixample	2,7
Sant Antoni	5,3
el Poble Sec i Montjuïc	2,6
la Marina i la Zona Franca - Port	1,3
la Font de la Guatlla, Hostafrancs i la Bordeta	2,4
Sants i Badal	2,8
les Corts	3,7
la Maternitat i Sant Ramon	1,9
Pedralbes	1,6
Sarrià i les Tres Torres	3,1
Sant Gervasi - la Bonanova i el Putxet	0,9
Sant Gervasi - Galvany	3,1
Vallcarca, el Coll i la Salut	0,9
la Vila de Gràcia	1,9
el Camp d'en Grassot i Gràcia Nova	0,3
el Guinardó	4,7
el Carmel i Can Baró	0,4
Horta i la Font d'en Fargues	1,0
els Barris de la Vall d'Hebron	1,1
Vilapicina, el Turó de la Peira i Porta	2,7
la Guineueta, Verdun i la Prosperitat	1,5
Canyelles, les Roquetes i la Trinitat Nova	0,8
Torre Baró, Ciutat Meridiana i Vallbona	0,1
la Trinitat Vella, Baró de Viver i el Bon Pastor	3,7
Sant Andreu	1,5
la Sagrera, el Congrés i Navas	1,5
el Clot i el Camp de l'Arpa	5,5
el Parc, la Llacuna i la Vila Olímpica	5,0
el Poblenou i Diagonal Mar	8,0
el Besòs, el Maresme i Provençals	0,9
Sant Martí, la Verneda i la Pau	1,1
TOTAL	100,0

Taula 16. Característiques del lloc on passen els fets contra els vehicles. Barcelona, 2010.

TIPUS DE LLOC	%
Al carrer	74,5
En un pàrquing	18,0
En un descampat	1,9
Altres	5,5
Total	100,0

Taula 17. Horari dels fets contra els vehicles. Barcelona, 2010.

	%
Matí	8,1
Migdia	10,2
Tarda	17,6
Nit	51,9
Ns/Nc	12,2
Total	100,0

Taula 18. Estacionalitat dels fets contra els vehicles. Barcelona, 2010.

	%
Hivern	22,7
Primavera	26,4
Estiu	23,6
Tardor	22,8
Constantment	0,2
NS/NC	4,4
Total	100,0

3.3.3. Característiques dels fets contra els domicilis

0.- Previ: Les informacions referides a l'àmbit dels domicilis es corresponen a una mostra escassa de víctimes, per la qual cosa cal prendre amb prudència les dades que s'ofereixen a continuació.

1.- El districte de **l'Eixample** concentra fins un 20,0% dels fets de victimització contra els domicilis. El segueixen **Sant Martí** i **Ciutat Vella** (on han passat, respectivament, el 15,5% i el 13,1% dels fets detectats per l'enquesta).

2.- Atenent a les característiques dels propis domicilis, el major risc de victimització és per a les cases entre mitjaneres (adossades) i les que tenen una entrada directa des del carrer sense intèrfon ni conserge. Els índexs de victimització d'aquestes estructures edificatòries són del 4,8% i de 5,5% respectivament.

3.- El 32,0% dels fets de victimització contra els domicilis es produeixen durant la **nit**. També és significatiu que el 12,8% de les víctimes no sàpiguin en quin moment del dia van esdevenir víctimes d'un robatori o d'un intent de robatori a la llar, doncs això estaria indicant que un volum important d'aquests fets es produeixen en períodes en els que l'habitatge està buit, de manera que els residents no poden saber amb exactitud en quin moment del dia va tenir lloc l'agressió.

4.- L'**estiu** és el moment de l'any en el que es produeixen un major nombre de fets contra els habitatges (34,6%). Segurament els victimaris aprofiten els períodes vacacionals de molts barcelonins per robar o intentar robar els seus domicilis. D'això se'n desprèn que el robatori d'habitatges implica un mínim d'organització que permeti satisfer unes certes necessitats operatives (p.ex. el victimari ha de saber que l'habitatge estarà buit, així com preparar l'accés i la fugida sense cridar l'atenció dels veïns i de la policia).

Taula 19. Distribució de la victimització contra els domicilis als districtes, Barcelona 2010.

	%
Ciutat Vella	13,1
L'Eixample	20,0
Sants-Montjuïc	11,8
Les Corts	3,9
Sarrià-Sant Gervasi	7,3
Gràcia	3,1
Horta-Guinardó	11,4
Nou Barris	5,9
Sant Andreu	8,0
Sant Martí	15,5
TOTAL	100,0

Taula 20. Índex de victimització segons característiques dels domicilis. Barcelona, 2010.

	Índex de victimització%
TIPUS DE SEGONA RESIDÈNCIA	
Pis o apartament	2,3
Casa entre mitjaneres (adossada)	4,8
Casa aïllada	0,0
TIPUS DE RECEPCIÓ	
Porter o conserge	2,1
Porter automàtic o intèrfon	2,3
Escala sense porter ni intèrfon	5,5
Entrada directa des del carrer (accés directe)	2,7

Taula 21. Horari dels fets contra els domicilis. Barcelona, 2010.

	%
Matí	20,6
Migdia	20,6
Tarda	14,0
Nit	32,0
Ns/Nc	12,8
Total	100,0

Taula 22. Estacionalitat dels fets contra els domicilis. Barcelona, 2010.

	%
Hivern	19,2
Primavera	18,0
Estiu	34,6
Tardor	27,3
Constantment	0,0
NS/NC	0,9
Total	100,0

3.3.4. Característiques dels fets contra les botigues i els negocis

0.- Previ: La presència de propietaris de comerços i de negocis a la mostra és escassa, i encara és menor el nombre dels que han estat victimitzats, motiu pel qual cal prendre els resultats que s'ofereixen a continuació amb prudència.

1.- El districte on s'ha detectat un volum més gran de fets contra els negocis ha estat **l'Eixample** (22,2%), tot i que també destaquen en aquest àmbit **Ciutat Vella** (17,8% dels fets de victimització) i **Sant Martí** (17,4%).

2.- Sembla que la majoria dels fets contra els negocis passen **a la nit** (59,0%), mentre la majoria de comerços són tancats. Com ja s'ha assenyalat, seria interessant de conèixer les característiques d'aquests comerços (no tots els productes tenen el mateix risc d'ésser victimitzats, perquè normalment els lladres solen seleccionar quins tipus de productes sostrauran: productes alimentaris, components electrònics, joies, diners...).

3.- No es detecta una variació significativa de la victimització dels negocis al llarg de l'any. Els fets es distribueixen entre la primavera, la tardor, l'hivern i l'estiu a parts iguals.

Taula 23. Distribució de la victimització contra les botigues i negocis als districtes, Barcelona 2010.

	%
Ciutat Vella	17,8
L'Eixample	22,2
Sants-Montjuïc	13,7
Les Corts	5,7
Sarrià-Sant Gervasi	8,5
Gràcia	7,7
Horta-Guinardó	2,4
Nou Barris	0,0
Sant Andreu	4,6
Sant Martí	17,4
TOTAL	100,0

Taula 24. Horari dels fets contra les botigues i negocis. Barcelona, 2010.

	%
Matí	5,5
Migdia	10,7
Tarda	13,5
Nit	59,0
Ns/Nc	11,2
Total	100,0

Taula 25. Estacionalitat dels fets contra les botigues i negocis. Barcelona, 2010.

	%
Hivern	23,5
Primavera	23,1
Estiu	14,6
Tardor	28,6
Constantment	2,7
NS/NC	7,5
Total	100,0

4. Els costos de la victimització

Durant molts de temps la víctima havia estat la gran absent de la criminologia. Tanmateix en els darrers anys les enquestes han contribuït a atorgar-li protagonisme i centralitat en les anàlisis criminològiques. Ara no només poden explicar les situacions delictives que han viscut, sinó que també aporten informació sobre els costos (materials i emocionals) que els han ocasionat aquestes situacions.

En aquest apartat s'estudien els següents aspectes del cost de la delinqüència, que són els que més poden afectar a les víctimes:

1. El primer indicador és el **cost econòmic**: els diners robats o perduts a causa de la delinqüència. El cost econòmic inclou tant els diners o béns directament robats, com les despeses posteriors que ha comportat la seva reparació o pèrdua.
2. El segon és l'**impacte psicològic** que els fets han provocat en les víctimes (el cost emocional o psicològic de la delinqüència). S'estudia només en l'aspecte quantitatiu, en una escala de 0 a 10, de menor a major afectació psicològica.
3. Un tercer indicador és l'avaluació de **les molèsties** ocasionades. Se'n mesura la vessant quantitativa en l'escala de 0 a 10, de menys a més molèsties.
4. El darrer aspecte estudiat el constitueix el **record** que els fets de victimització deixen a les persones agredides. Aquest aspecte es mesura amb l'índex de record de la victimització, que relaciona les persones que en iniciar el qüestionari recorden haver patit un fet que consideren delictiu i el posa en relació amb el total d'entrevistats que recompta l'índex de victimització. La hipòtesi subjacent implica que es recorden més fàcilment aquells fets que han ocasionat més pèrdues (físiques, econòmiques o morals) a les víctimes.

4.1. El cost econòmic

Aquest indicador ofereix una aproximació als costos directes ocasionats per la victimització.

- L'any 2010 el conjunt de fets detectats per l'enquesta han comportat un **cost econòmic mitjà per a les víctimes de 711,1€**.
- Els fets amb uns costos econòmics més alts són els que afecten els **habitatges** (domicilis habituals o segones residències) i els **comerços i botigues**. Són àmbits molt investits econòmicament i suposen una pèrdua mitjana de **més de 2.000€** per a les seves víctimes.
- Els fets contra la **seguretat personal** (199,5€) i contra els **vehicles** (520,5€) són els que solen comportar menys pèrdues econòmiques. Tanmateix també són els fets de victimització més freqüents a Barcelona pel que, en conjunt, arriben a generar un important volum de pèrdues per als seus veïns.

Taula 26. Cost econòmic global i segons àmbits. Barcelona, 2010.

	€
Seguretat personal	199,5
Vehicle	520,5
*Domicili	2.972,3
*Segona residència	3.964,1
*Negoci	2.164,8
*Economia agrària	500,3
Cost econòmic global	771,1

*El cost econòmic en els àmbits de domicili, segona residència, negoci i camp es refereix a una mostra escassa de fets delictius per la qual cosa les dades s'han de prendre amb prudència.

4.2. El cost psicològic

L'impacte emocional que genera la victimització es mesura amb el cost psicològic.

- Les víctimes valoren amb una nota mitjana de **6,2 punts** el cost psicològic dels fets que van patir.
- El grau d'afectació varia significativament en funció dels fets que s'han patit. Per àmbits, els fets contra el **domicili** són els que generen un major cost psicològic entre les víctimes i ho valoren amb 7,9 punts de mitjana. També queden per sobre de la mitjana els costos

psicològics que ocasionen els fets contra les botigues i comerços (6,4). El cost dels fets contra la seguretat personal es valora amb 6,2 punts.

- L'impacte psicològic que generen els fets contra els vehicles és menor i es valora amb 5,9 punts, si bé cal recordar que en aquest àmbit predominen els furtos d'accessoris i d'objectes, mentre que els robatoris de vehicles són menys freqüents, el que pot fer disminuir l'impacte emocional d'aquestes agressions entre la població.

Taula 27. Cost psicològic global i segons àmbits. Barcelona, 2010.

	Avaluació (0-10)
Seguretat personal	6,2
Vehicle	5,9
*Domicili	7,9
*Segona residència	6,9
*Negoci	6,4
*Economia agrària	5,8
Cost psicològic global	6,2

*El cost psicològic en els àmbits de domicili, segona residència, negoci i camp es refereix a una mostra escassa de fets delictius per la qual cosa les dades s'han de prendre amb prudència.

4.3. Les molèsties

La victimització genera molèsties, doncs les persones afectades han de reparar els béns, fer tràmits administratius o amb les assegurances, el que comporta una pèrdua en temps o en diners. L'enquesta permet constatar que les valoracions de les molèsties que es deriven de la victimització sovint superen al cost psicològic que generen aquests fets.

- Els barcelonins victimitzats valoren amb una nota mitjana de 7,4 punts les molèsties que es van derivar dels fets delictius que van patir.
- Les molèsties ocasionades per la victimització s'ha valorat amb 8,1 punts de mitjana en l'àmbit dels domicilis, i amb 7,9 punts en l'àmbit de botigues i comerços. També són elevades les molèsties ocasionades per la victimització dels vehicles (7,7). Els fets contra la seguretat personal semblen generar menys molèsties i reben una valoració mitjana de 7,0 punts.

Taula 28. Molèsties global i segons àmbits. Barcelona, 2010.

	Avaluació (0-10)
Seguretat personal	7,0
Vehicle	7,7
*Domicili	8,1
*Segona residència	7,3
*Negoci	7,9
*Economia agrària	6,8
Molèsties global	7,4

*Les molèsties en els àmbits de domicili, segona residència, negoci i camp es refereixen a una mostra escassa de fets delictius per la qual cosa les dades s'han de prendre amb prudència.

4.4. El record de la victimització

Un dels objectius de l'enquesta consisteix en investigar la persistència que les experiències de victimització tenen en la memòria dels entrevistats i quin tipus de fets són els més recordats.

- Al començament del qüestionari es demana als barcelonins si recorden haver estat víctima d'un delicte durant el 2010. Només el 41,8% de tots els individus victimitzats recorda espontàniament haver patit un fet delictiu.
- Els fets més recordats són els que afecten a la **seguretat personal** (amb un índex de record del 45,0%) i els **domicilis** (ho recorden el 47,3% de les víctimes).
- El record a la resta d'àmbits és menor, i tot just se situa entre el 20 i el 25%.

Els fets que comporten uns majors costos econòmics o unes majors molèsties no són necessàriament els que deixen més petjades en la memòria de les víctimes, sinó que ho són aquells fets més propers a la pròpia intimitat (el cos o la llar) i que poden ser viscuts com una amenaça per a la integritat personal.

Taula 29. Índex de record global i segons àmbits. Barcelona, 2010.

	Índex de record (%)
Seguretat personal	45,0
Vehicle	24,1
*Domicili	47,3
*Segona residència	20,8
*Negoci	19,6
*Economia agrària	0,0
Índex global de record	41,8

*Les molèsties en els àmbits de domicili, segona residència, negoci i camp es refereixen a una mostra escassa de fets delictius per la qual cosa les dades s'han de prendre amb prudència.

II. La vandalització per destrosses

1. Extensió de les destrosses a Barcelona l'any 2010

L'enquesta de victimització de Barcelona distingeix clarament entre els fets que es deriven de l'activitat delictiva (els robatoris de béns i les agressions contra les persones), d'aquells actes vandàlics que es relacionen amb la **destrossa intencionada de béns privats** (la metodologia d'enquesta no permet comptabilitzar el vandalisme que afecta els béns públics d'ús comú).

Més concretament, s'estudien les destrosses en cinc àmbits susceptibles de ser vandalitzats. Són les destrosses de: vehicle, domicili, segona residència, comerç i camp.

L'enquesta analitza aleshores: 1) els **índexs de vandalització** (percentatge de barcelonins que han patit almenys una destrossa); 2) les principals **característiques de les víctimes de destrosses** i 3) la **distribució territorial de les destrosses**.

1.1. Extensió de la vandalització per destrosses

L'índex de vandalització calcula el percentatge de barcelonins que han estat víctimes d'almenys una destrossa intencionada contra els seus béns.

- El **8,2%** dels barcelonins van patir destrosses intencionades contra algun dels seus béns en el 2010.
- **La destrossa de béns privats recau sobretot en els vehicles.** L'índex de vandalització en aquest àmbit ha estat del 6,7%. El volum de destrosses a la resta d'àmbits és molt menor: l'índex de vandalització dels domicilis ha estat del 0,7% i de 0,6% el de les segones residències. A continuació les destrosses del comerç (0,3%).

Taula 30. Índex de vandalització global i als àmbits. Barcelona, 2010.

	Índex vandalització (%)
Vehicle	6,7
*Domicili	0,7
*Segona residència	0,6
*Negoci	0,3
*Economia agrària	0,0
Índex global de record	8,2

1.2. On passen les destrosses

L'enquesta permet ubicar territorialment on diuen els entrevistats que van ser objecte d'una destrossa intencionada dels seus béns. Els resultats s'ofereixen agregats a nivell de districte per motius de significació estadística.

- L'any 2010 l'Eixample va ser escenari d'un 18,2% de les destrosses intencionades detectades per l'enquesta; a continuació Sant Martí (16,7%) i Sants-Montjuïc (13,8%).
- Sarrià-Sant Gervasi (10,0%), Horta-Guinardó (11,0%), Nou Barris (7,8%) i Sant Andreu (7,3%) concentren un volum més gran de destrosses que de fets de victimització.
- A la banda contrària, Ciutat Vella ha estat un escenari important per a l'acció dels victimaris (l'any 2010 van passar el 21,4% dels fets de victimització), en canvi només han passat el 6,1% de les destrosses intencionades de béns privats.

- Gràcia (4,1%) i Les Corts (5,0%) són els districtes on s'han detectat menys incidents de vandalització per destrosses.

La victimització es distribueix territorialment seguint pautes de centralitat, però la destrossa de béns privats no ressegueix aquesta lògica. La vandalització per destrosses de béns privats és relativament freqüent a districtes com Sant Andreu, Nou Barris, Horta-Guinardó i Sarrià-Sant Gervasi, en canvi ho és menys a Ciutat Vella, un dels districtes més cèntrics de la ciutat.

Taula 31. Distribució de les destrosses i dels fets de victimització. Barcelona, 2010

Districte	% de destrosses intencionades	% de fets de victimització
Ciutat Vella	6,1	21,4
L'Eixample	18,2	23,8
Sants-Montjuïc	13,8	10,7
Les Corts	5,0	4,7
Sarrià-Sant Gervasi	10,0	5,2
Gràcia	4,1	4,1
Horta-Guinardó	11,0	4,6
Nou Barris	7,8	4,0
Sant Andreu	7,3	5,8
Sant Martí	16,7	15,8
Total	100,0	100,0

2. Característiques de les víctimes de destrosses

A continuació es presenta una anàlisi comparativa que associa l'índex global de vandalització amb les principals variables sociodemogràfiques: el sexe i l'edat dels entrevistats.

Una primera constatació és la següent: si la victimització s'adreça a les seves víctimes en relació a les seves possibilitats d'esdevenir rendibles, la vandalització no sembla seguir aquestes pautes de racionalitat (aparentment no busca cap benefici). Part de l'explicació pot raure també en el fet que els vehicles són el principal objectiu de la vandalització per destrosses. Així resulta lògic que els segments de població que més freqüentment disposen d'aquests béns siguin també els que pateixen aquestes destrosses.

- L'índex de vandalització és més alt entre els homes (10,8%) que entre les dones (5,8%).
- La majoria de destrosses afecten a la població de 30 a 44 anys (12,1%). L'índex més baix és el de la població de 65 i més anys (3,7%).

Taula 32. Índex de vandalització per destrosses segons sexe i edat. Barcelona, 2010.

	Índex global de vandalització (%)
SEXE	
Homes	10,8
Dones	5,8
EDAT	
16-29 anys	7,9
30-44	12,1
45-64 anys	7,8
65 anys i més	3,7
GLOBAL	8,2

III. La gestió de la victimització

1. La denúncia dels fets de victimització

L'estudi de l'ús que fan les víctimes del sistema de gestió penal té una doble significació:

1. D'una banda, la denúncia dels fets de victimització ofereix una mesura objectiva de les pautes d'utilització dels serveis de la policia i de la justícia.
2. D'altra banda, són excel·lents indicadors de la confiança de la població en els sistemes de protecció existents.

L'índex de denúncia és el percentatge de fets de victimització que s'han posat en coneixement de la policia o dels jutjats respecte el total de fets detectats per l'enquesta. Ofereix per tant una aproximació a l'anomenada "xifra fosca" de la delinqüència, és a dir, el volum de fets de victimització que no s'han arribat a posar en coneixement del sistema penal.

L'enquesta opera amb dos indicadors:

- L'índex de denúncia és el percentatge de fets de victimització dels quals s'informa a la policia o als jutjats respecte el total de fets detectat per l'enquesta.
- Els motius de no denúncia, que és un recompte de les principals raons que donen les víctimes per no presentar un document signat de denúncia.

1.1. Extensió de la denúncia

Els índexs de denúncia resulten de calcular el percentatge de fets de victimització que han estat denunciats.

- **L'any 2010 es van denunciar el 38,6% dels fets de victimització que van patir els barcelonins.**
- La desagregació de l'índex permet observar que es denuncien més els fets de **victimització consumats** (52,7%) que aquells altres que es van impedir o van quedar en un intent (17,0%).
- Segons els àmbits de seguretat, es denuncien més els fets de victimització que afecten els **habitatges** (domicilis habituals, 64,9% o segones residències, 76,7%) i els **negocis** (54,0%). En canvi, només es denuncien un de cada tres fets contra la seguretat personal (32,7%) i els vehicles (35,8%).

Taula 33. Índex de denúncia segons fets de victimització. Barcelona, 2010.

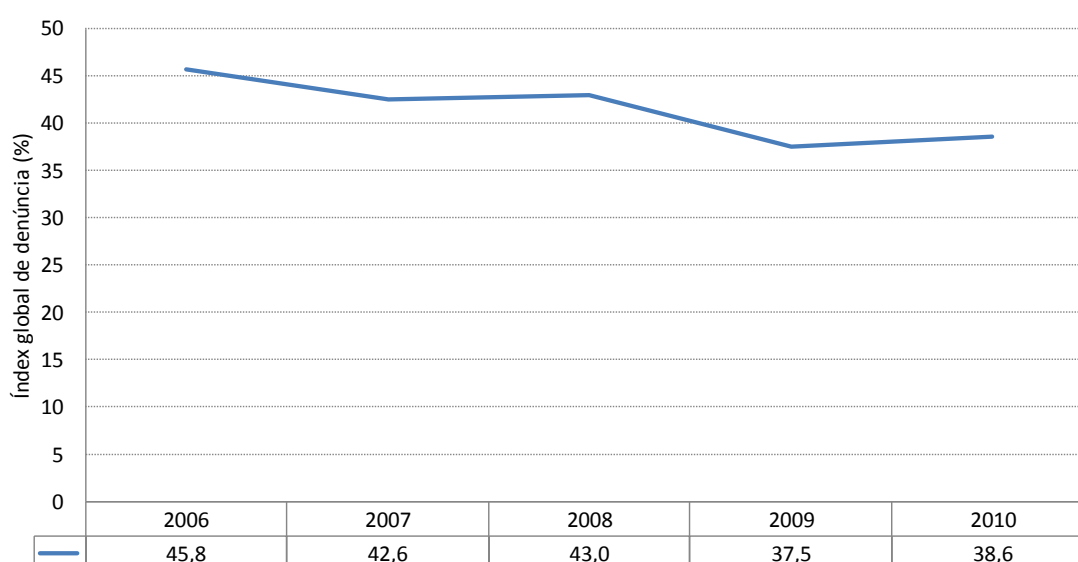
	Índex de denúncia (%)
DENÚNCIA DELS FETS CONSUMATS I NO CONSUMATS	
Fets consumats	52,7
Fets no consumats	17,0
DENÚNCIA ALS ÀMBITS	
Seguretat personal	32,7
Vehicle	35,8
*Domicili	64,9
*Segona residència	76,7
*Negoci	54,0
*Economia agrària	48,0
ÍNDEX GLOBAL	
Índex global de denúncia	38,6

1.2. Evolució de la denúncia

L'índex de denúncia és força estable. Cada any els barcelonins han denunciat aproximadament el 40% dels fets delictius que han patit.

- Enguany l'índex de denúncia es manté respecte l'any passat. Si el 2009 es van denunciar el 37,5% dels fets de victimització, aquest 2010 s'han denunciat el 38,6%. Són uns índexs lleugerament més baixos que els d'edicions anteriors.

Gràfic 6. Evolució de l'índex de denúncia. Barcelona, 2006-2010

1.3. Els motius de la no denúncia

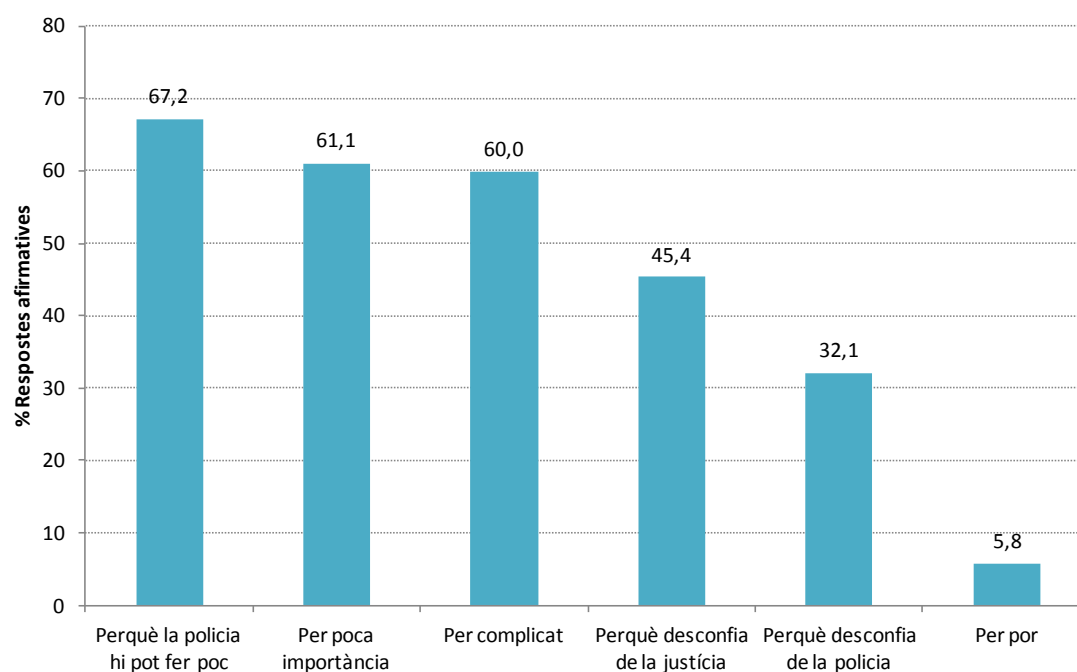
Als entrevistats que han patit un fet de victimització i que no l'han posat en coneixement de la policia o dels jutjats, se'ls hi demana quin és el motiu pel qual no han denunciat.

- El 67,1% dels fets no s'han denunciat perquè les víctimes consideraven que la policia hi podia fer poca cosa. També és elevat el volum dels que consideren que el fet era poc important (61,1%) i dels que consideren que, ateses les circumstàncies, iniciar els tràmits de denúncia resultava massa complicat (60,0%).
- El 45,5% dels fets no s'han denunciat perquè les víctimes diuen que no confien en el sistema judicial i el 32,1% citen la desconfiança en la policia.

- Fins el 5,8% dels fets no s'han denunciat per por a possibles represàlies.

De les dades anteriors es desprèn que el comportament denunciador a Barcelona opera seguint un mecanisme d'economia de la denúncia: no es denuncia quan s'espera que els costos dels tràmits superin el benefici de la recompensa.

Gràfic 7. Motius pels quals no es denuncia. Barcelona, 2010

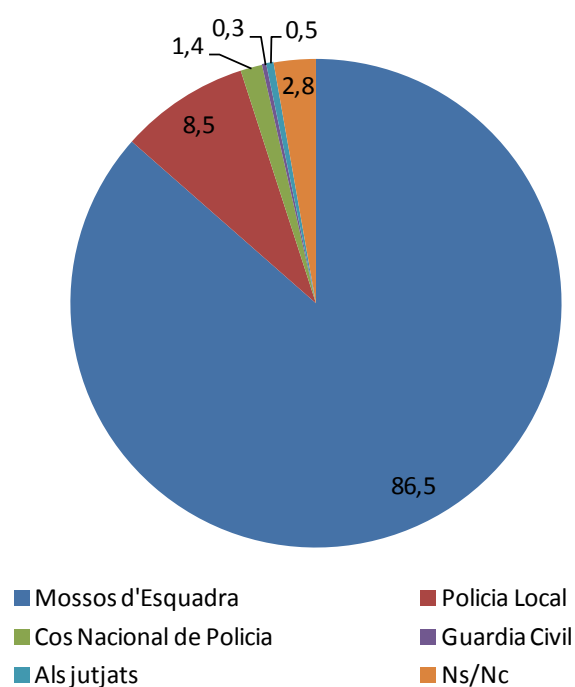

2. On es fa la denúncia

L'EVB pregunta a les víctimes que han denunciat el fet delictiu, on han fet efectiva la seva denúncia.

- Pràcticament la totalitat de les denúncies es fan als serveis de la policia. El 86,5% s'han interposat davant la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra (PG-ME) i el 8,5% davant la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB). La pauta d'utilització dels serveis de la policia segueix la lògica del desplegament de la PG-ME. D'ençà l'any 2004 la policia autonòmica s'ha consolidat com el principal servei i ha anat guanyant pes com a receptor de denúncies. Enguany l'1,4% dels fets s'han denunciat al Cos Nacional de Policia (CNP) i el 0,3% a la Guàrdia Civil.
- Les denúncies que s'adrecen directament als Jutjats són escasses. S'han denunciat només el 0,5% dels fets.

Gràfic 8. On es fa la denúncia. Barcelona, 2000-2010

3. Satisfacció amb la denúncia

Els entrevistats que han presentat un document signat denunciat valoren la satisfacció que n'han obtingut en una escala de 0 a 10.

- Els entrevistats valoren amb 7,20 punts de mitjana la satisfacció que obtenen de la denúncia.
- Les valoracions més altes són per les denúncies de fets contra negocis (les víctimes valoren el tràmit amb 7,51 punts de mitjana) i contra la seguretat personal (7,6 punts de mitjana). Les valoracions són una mica més baixes quan es denuncien fets contra els vehicles (7,0) i els domicilis (6,8).

Taula 34. Satisfacció amb la denúncia segons àmbits. Barcelona, 2010.

	Satisfacció amb la denuncia (Avaluació 0-10)
Seguretat personal	7,6
Vehicles	7,0
Domicili	6,8
Segona residència	6,5
Negoci	7,5
Economia Agrària	4,1
Total	7,2

Bloc 2. LA PERCEPCIÓ SOCIAL DE LA SEGURETAT

IV. La percepció de seguretat

1. La preocupació per la seguretat

El discurs contemporani afirma que la seguretat és precisament allò que permet la llibertat individual, és a dir, que *per poder ser lliure s'ha d'estar segur*. Aquesta és una idea molt potent, que ordena els valors públics i que mediatitza la vida en societat, fins el punt que cap sistema (social, econòmic, polític o cultural) pot ignorar els esdeveniments i les anomalies que (de *forma inevitable* perquè el risc zero és impossible) amenacen els pressupòsits bàsics d'aquest discurs, a risc de burlar la confiança dels individus.

Així, teoritzant una mica, podríem reconèixer que la vida és risc i que la nostra espècie s'ha anat adaptant a les contingències quotidianes, fins el punt en que ens hem cregut que ho podíem tenir tot controlat (la naturalesa, la nostra pròpia vida, la relació amb els altres,...). És una creença potent que configura *un nou paradigma social*, el de l'individualisme seguretari (Beck), que vol tots els drets per als individus i que deriva les responsabilitats de gestió de les contingències a l'Administració –que es reserva el monopoli de l'ús violència a canvi d'assegurar protecció i benestar als seus súbdits, que diria Weber –. En conseqüència, es tolera malament el conflicte i el risc.

Seguint doncs amb les tesis de Beck, *segueixen els riscos de sempre*, però avui *ens sabem més vulnerables*, perquè comptem amb més informació i les possibilitats que tenim de percebre la pròpia vulnerabilitat són també majors. De tot plegat se'n deriva un increment de les demandes de control –l'aparició d'una puixant indústria de la seguretat n'és un efecte col·lateral–, així com una creixent tensió amb la llibertat –el camí cap a la *tolerància zero*–.

L'enquesta de victimització de Barcelona permet aprofundir en l'estudi d'aquesta construcció social a través de dos indicadors. El primer s'obté de demanar als entrevistats la seva **opinió sobre els principals problemes de seguretat a Catalunya** (d'acord amb la seva interpretació de la realitat). El segon indicador concreta aquestes opinions en l'experiència quotidiana, demanant als entrevistats quines situacions li suposen una **preocupació per a la seva pròpia seguretat personal**.

1.1. L'opinió sobre els problemes de seguretat de Catalunya

La cultura de la seguretat mediatitza i ordena les nostres experiències, proveint-nos d'algunes categories bàsiques que ens permeten definir situacions que ens hi fan sentir amenaçats o ens resulten problemàtiques. És per aquest motiu que l'enquesta demana als entrevistats quin consideren que és el principal problema de seguretat que té avui la societat catalana. La resposta és espontània i s'ha procedit a recodificar les contestacions per facilitar-ne el tractament estadístic.

- El 41,3% dels entrevistats consideren **la delinqüència** (el risc de ser victimitzat) com el principal problema de seguretat de Catalunya.
 - La major part dels entrevistats (el 25,5%) senyalen **la delinqüència convencional (sense violència)** com el principal problema de seguretat de la societat catalana i el 8,7% apunten de forma genèrica a la seguretat ciutadana.
 - Només el 5,1% de les respostes citen la **delinqüència violenta** com el principal problema de seguretat de la societat catalana i el 2,0% esmenten els robatoris de domicilis.
- L'**economia i l'atur** també preocupen. Fins el 12,0% dels barcelonins consideren que les inseguretats econòmiques són el principal problema de Catalunya.
- El binomi immigració-delinqüència forma part de l'imaginari col·lectiu i del discurs dels barcelonins sobre la seguretat. Independentment de les realitats o dels mites que circulen al voltant dels fluxos migratoris, fins el 10,2% dels entrevistats consideren que **la immigració** és el principal problema de seguretat de Catalunya.
- Consideren que el principal problema de seguretat de Catalunya és un **mal funcionament dels sistemes públics de vigilància i control** (les lleis, la policia, els jutjats...) el 8,9% dels entrevistats.
- El 5,5% dels barcelonins consideren les dificultats que sorgeixen en **la convivència** com el principal problema de seguretat de Catalunya, el 4,1% citen **el trànsit i la seguretat viària**.
- Només l'1,1% dels barcelonins han citat **la violència** en les relacions interpersonals com el principal problema de seguretat de Catalunya i l'1,0% han citat les **drogues**.

Taula 35. Opinió sobre els principals problemes de seguretat de Catalunya. Barcelona, 2011.

	%
La delinqüència i la inseguretat ciutadana	41,3
• <i>Delinqüència no violenta (sense força)</i>	25,5
• <i>Referències a la seguretat ciutadana</i>	8,7
• <i>Delinqüència violenta (amb ús de la força)</i>	5,1
• <i>Robatoris a domicili</i>	2,0
L'economia i l'atur	12,0
La immigració	10,2
El funcionament de les institucions públiques de protecció	8,9
La convivència i el civisme	5,5
El trànsit	4,1
Violència	1,1
Les drogues	1,0
Altres	2,0
Cap	1,8
Ns/Nc	12,2
Total	100,0

1.2. Les preocupacions ciutadanes per la seguretat

L'enquesta ofereix una aproximació quantitativa als elements que formen part de l'imaginari col·lectiu de la inseguretat (la delinqüència, l'economia, la immigració, ...). Són situacions que es consideren desestabilitzadores per al conjunt de Catalunya, però on no hi ha cap consideració sobre el risc d'afectació individual. Aquesta és la clàssica distinció entre perill (que és simbòlic, difús, ens afecta col·lectivament...) i risc (el càlcul personal, més o menys informat, sobre les probabilitats de patir una agressió).

Per aquest motiu l'enquesta complementa les informacions demanant a cada entrevistat què és el que més li preocupa de cara a *la seva pròpia seguretat*. La pregunta és oberta i les respostes s'han codificat per tal de facilitar-ne la comparació.

- La **delinqüència (el risc de victimització)** és la principal font de preocupació per a la seguretat del 53,1% d'entrevistats.
 - Allò que més preocupa és la **delinqüència violenta** (21,8%), que ha estat citada en més ocasions que la **delinqüència convencional (sense violència)**.

- També han estat elevades les referències genèriques a la seguretat ciutadana (la por a sortir al carrer per por a patir una agressió) i als robatoris de domicili (d'escàs risc però de molt impacte emocional).
- La resta de problemes de seguretat han rebut un nombre menor de cites.
- També és important destacar que fins un 19,4% dels entrevistats diuen que **no hi ha cap situació que els hi preocupi**. És a dir, un de cada cinc barcelonins diuen que no estan preocupats per la seva seguretat.

De les dades anteriors es conclou que les preocupacions quotidianes per la seguretat es concreten al voltant del risc de patir un fet de victimització, especialment d'un robatori o d'un furt amb violència. La dada és clara i lògica: la gent pot tenir por, però també és conscient de les probabilitats reals de patir determinades agressions. Així en els darrers anys pràcticament tothom ha assumit el risc d'esdevenir víctima de la delinqüència, i això preocupa (especialment si hi ha violència). En canvi, altres situacions que es consideren problemàtiques per Catalunya preocupen menys a nivell individual, en bona part perquè es pensa que el risc personal associat a aquestes situacions és molt menor.

Taula 36. Opinió sobre les principals preocupacions per a la pròpia seguretat. Barcelona, 2011.

	%
La delinqüència i la inseguretat ciutadana	53,1
• <i>Agressions i delinqüència violenta</i>	21,8
• <i>Robatoris i delinqüència no violenta</i>	15,6
• <i>Referències a la seguretat ciutadana</i>	8,9
• <i>Robatoris a domicilis</i>	6,8
Violència	3,8
El funcionament de les institucions públiques de protecció	4,8
L'economia i l'atur	3,9
El trànsit	2,8
La immigració	2,4
La convivència i el civisme	2,4
Les drogues	0,7
Altres	3,0
Cap	19,4
Ns/Nc	3,7
Total	100,0

2. La imatge de seguretat dels barris

La seguretat i la por es concreten en el territori. L'enquesta de victimització permet representar la preocupació per la seguretat en una cartografia que reflecteix el desigual grau de perillositat que els barcelonins atribueixen als barris de la seva ciutat. Ho fa a partir de dues preguntes d'opinió:

- La primera fa referència als barris que es consideren més segurs de Barcelona.
- La segona demana pels barris que es consideren més perillosos.

L'anàlisi descriptiva de les respostes permet construir el **mapa de la seguretat** (quins són els barris que es consideren més segurs) i el **mapa de la por** (els barris que es consideren més perillosos).

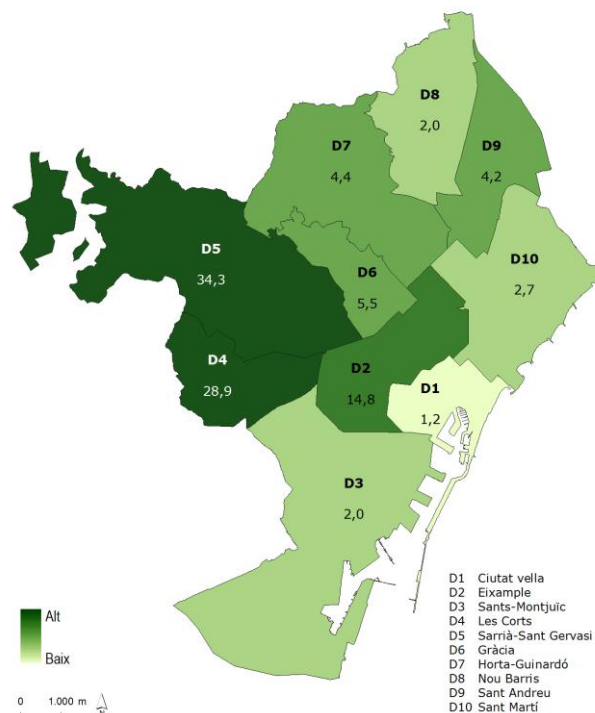
Val a dir que les imatges resultants recullen les opinions i judicis de valor sobre barris i espais de la ciutat als que potser els mateixos entrevistats no van mai. Dit d'una altra forma, els mapes resultants aprofundeixen en la imatge col·lectiva al voltant de la ciutat i dels seus espais. Lògicament aquesta imatge no està exempta de la pressió que els medis de comunicació i les rumorologies quotidianes exerceixen en l'imaginari col·lectiu. Resulten per tant d'una construcció social que parteix dels atributs, sovint estereotipats, que s'atribueix a la gent que viu i a les activitats que suposadament es desenvolupen en aquests territoris.

2.1. El mapa de la seguretat

Els entrevistats diuen quin és el barri que consideren com el més segur de la seva ciutat. El **mapa de la seguretat** es construeix a partir del recompte de cites que rep cada barri. També s'ofereixen les dades agregades segons els districtes de la ciutat.

- Les cites de seguretat es concentren als barris de Sarrià-Sant Gervasi i de Les Corts. També són molts els que citen algun dels barris de l'Eixample entre els que consideren més segurs.
 - El 13,3% dels entrevistats consideren el barri de Pedralbes (que està al districte de Les Corts) com el més segur de Barcelona. El barri que dóna nom al districte ha estat citat entre els més segurs pel 3,7% dels entrevistats.
 - Segueixen en nombre de cites el barri de Sarrià (10,7%) i el de Sant Gervasi (8,7%).
 - La Dreta i l'Esquerra de l'Eixample són els barris que confereixen seguretat al districte (amb un 3,8% i un 3,0% de les cites respectivament).
- Són pocs els que consideren els barris de Ciutat Vella entre els més segurs. I també són pocs els barcelonins que citen barris de Sants-Montjuïc i Nou Barris.

Mapa 4. Mapa de la seguretat (% de cites de seguretat als barris del districte). Barcelona, 2011¹.

Nota¹: El mapa no contempla les cites referides a barris de fora de Barcelona i la no resposta.

Taula 37. Barris amb cites de seguretat. Barcelona, 2010.

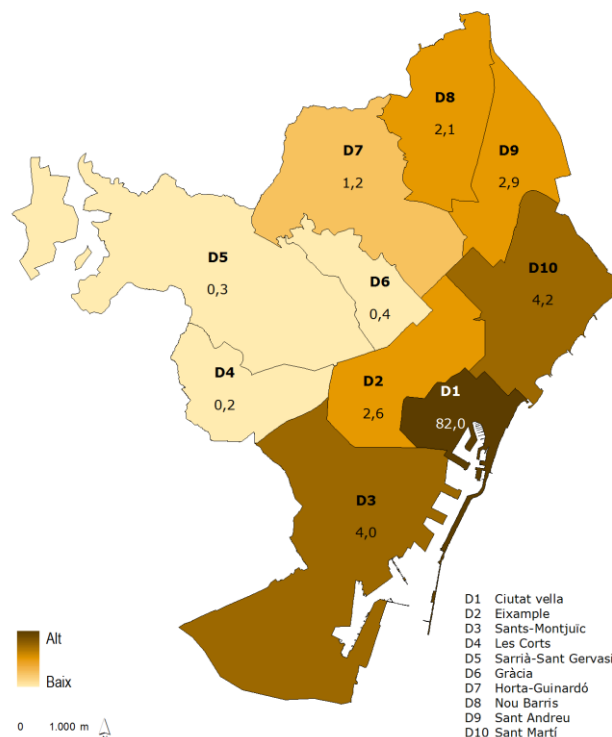
	% de cites de seguretat
CIUTAT VELLA	
Tot Ciutat Vella	0,0
Barceloneta	0,1
Born	0,1
Gòtic	0,3
Raval	0,1
Les Rambles	0,1
EIXAMPLE	
Tot Eixample	0,9
Sant Antoni	0,3
Esquerra de l'Eixample	3,0
Dreta de l'Eixample	3,8
Estació del Nord	0,0
Sagrada Família	0,6
SANTS-MONTJUÏC	
Tot Sants-Montjuïc	0,0
Poble-Sec	0,1
Montjuïc	0,0
Zona Franca	0,1
Font de la Guatlla	0,1
Bordeta	0,0
Sants	0,8
LES CORTS	
Tot les Corts	0,0
Corts, les	3,7
Pedralbes	13,3
SARRIÀ-SANT GERVASI	
Tot Sarrià-Sant Gervasi	0,6
Sant Gervasi	8,7
Sarrià	10,7
Vallvidrera	0,1
GRÀCIA	
Tot Gràcia	0,0
Gràcia	3,0
Vallcarca	0,2
HORTA-GUINARDÓ	
Tot Horta-Guinardó	0,1
Guinardó	1,7
Horta	0,7
Vall d'Hebron	0,1
NOU BARRIS	
Tot Nou Barris	0,1
Turó de la Peira	0,4
Roquetes	0,7
Ciutat Meridiana	0,0
SANT ANDREU	
Tot Sant Andreu	0,0
Sagrera	0,2
Congrés	0,0
Sant Andreu	2,2
Bon Pastor	0,1
Trinitat Vella	0,0
SANT MARTÍ	
Tot Sant Martí	0,1
Fort Pius	0,0
Poblenou	0,8
Barris del Besòs	0,0
Clot	0,6
Verneda	0,0
<i>La Mina</i>	<i>0,1</i>
<i>No sap barri</i>	<i>37,8</i>
<i>Tots</i>	<i>0,2</i>
<i>Cap</i>	<i>3,1</i>
Total	100,0

2.2. El mapa de la por

El **mapa de la por** es basa en l'opinió dels entrevistats sobre el que consideren el barri més perillós de la ciutat. Els resultats també s'ofereixen agregats a nivell de districte.

- La major part dels barcelonins citen barris de Ciutat Vella com els espais més perillosos de Barcelona.
 - El 43,8% dels entrevistats han citat el Raval com el barri més perillós de Barcelona.
 - A continuació es citen el barri gòtic de Barcelona (6,0%) i Les Rambles (5,3%).
- La resta de barris de Barcelona concentren un nombre molt menor de cites de perillositat.
 - Els barris del Besòs al districte de Sant Martí han rebut l'1,2% de les cites de perillositat.
 - També són citats per la seva perillositat dos barris de Sants-Montjuïc: la Zona Franca i el Poble-Sec.
- Són pocs els barcelonins que considerin perillosos els barris de les Corts, Gràcia o Sarrià-Sant Gervasi.

Mapa 5. Mapa de la por (% de cites de perillositat als barris del districte). Barcelona, 2011¹.

Nota¹: El mapa no contempla les cites referides a barris de fora de Barcelona i la no resposta.

Taula 38. Barris amb cites de perillositat. Barcelona, 2011.

	% de cites de perillositat
CIUTAT VELLA	
Tot Ciutat Vella	1,1
Barceloneta	1,2
Born	2,5
Gòtic	6,0
Raval	43,8
Les Rambles	5,3
EIXAMPLE	
Tot Eixample	0,2
Sant Antoni	0,2
Esquerra de l'Eixample	0,1
Dreta de l'Eixample	1,3
Estació del Nord	0,0
Sagrada Família	0,0
SANTS-MONTJUÏC	
Tot Sants-Montjuïc	0,1
Poble-Sec	1,0
Montjuïc	0,4
Zona Franca	1,0
Font de la Guatlla	0,0
Bordeta	0,1
Sants	0,3
LES CORTS	
Tot les Corts	0,0
Corts, les	0,0
Pedralbes	0,1
SARRIÀ-SANT GERVASI	
Tot Sarrià-Sant Gervasi	0,0
Sant Gervasi	0,1
Sarrià	0,1
Vallvidrera	0,0
GRÀCIA	
Tot Gràcia	0,0
Gràcia	0,2
Vallcarca	0,1
HORTA-GUINARDÓ	
Tot Horta-Guinardó	0,0
Guinardó	0,0
Horta	0,9
Vall d'Hebron	0,0
NOU BARRIS	
Tot Nou Barris	0,2
Turó de la Peira	0,1
Roquetes	0,6
Ciutat Meridiana	0,6
SANT ANDREU	
Tot Sant Andreu	0,0
Sagrera	0,1
Congrés	0,0
Sant Andreu	0,2
Bon Pastor	0,7
Trinitat Vella	1,2
SANT MARTÍ	
Tot Sant Martí	0,4
Fort Pius	0,0
Poblenou	0,8
Barris del Besòs	1,2
Clot	0,2
Verneda	0,5
<i>La Mina</i>	<i>9,8</i>
<i>No sap barri</i>	<i>16,6</i>
<i>Tots</i>	<i>0,5</i>
<i>Cap</i>	<i>0,2</i>
Total	100,0

2.3. Comparació del mapa de la seguretat i del mapa de la por

La comparació del mapa de la seguretat i el mapa de la por permet extreure algunes conclusions:

- En general les persones se senten més inclinades (o els hi és més fàcil, o útil en el context d'una enquesta de seguretat) a senyalar els llocs que consideren perillosos que no pas els que considera segurs. El 37,8% dels entrevistats no citen cap barri segur, i només són el 16,6% els que deixen de dir algun barri insegur.
- En l'imaginari col·lectiu els barris més perillosos queden força concentrats: a excepció de La Mina (que administrativament ni tan sols pertany a Barcelona), pràcticament totes les cites es concentren als barris de Ciutat Vella. Com la majoria de centres històrics europeus, no només comparteixen una arquitectura de carrers estrets, edificis antics i habitants foranis, sinó també una història i una fama d'ambient "canalla".
- Les cites de seguretat s'adrecen en canvi a barris benestants de la ciutat. L'imaginari col·lectiu recull la creença que els barris amb més rendes són poc perillosos i resulten, en canvi, força segurs.

Taula 39. Mapa de la seguretat i mapa de la por (% cites segons districtes). Barcelona, 2011.

	% de cites de seguretat	% de cites de perillositat
CIUTAT VELLA	0,7	59,8
EIXAMPLE	8,7	1,9
SANTS-MONTJUÏC	1,2	2,9
LES CORTS	17,0	0,1
SARRIÀ-SANT GERVASI	20,2	0,2
GRÀCIA	3,2	0,3
HORTA-GUINARDÓ	2,6	0,9
NOU BARRIS	1,2	1,5
SANT ANDREU	2,5	2,1
SANT MARTÍ	1,6	3,1
La Mina	0,1	9,8
NS/NC	37,8	16,6
Tots	0,2	0,5
Cap	3,1	0,2
Total	100,0	100,0

3. La valoració del nivell de seguretat

Els mapes de la seguretat i de la por mostren que el grau de perillositat que s'atribueix a un territori resulta d'una construcció col·lectiva que tendeix a reproduir la desigual apropiació social de l'espai. Així doncs, solen aparèixer com insegurs els barris i els districtes més benestants de la ciutat, mentre que es consideren perillosos els barris on viu *l'altre* (el que es presenta a l'imaginari col·lectiu com perillós o violent). Tanmateix la imatge resultant està basada en l'estereotip més que no pas en l'experiència quotidiana dels barcelonins. Per tant, i amb la finalitat de mesurar el grau de seguretat que s'atribueix a Barcelona, l'enquesta demana als entrevistats que valorin el nivell de seguretat que consideren que hi ha al seu barri i a la ciutat.

Més concretament, l'enquesta construeix tres indicadors, cadascun dels quals fa referència a un determinat moment temporal (present, passat i futur).

- La **valoració del nivell de seguretat** en una escala de 0 (gens) a 10 (moltíssima).
- L'**opinió sobre l'evolució de la seguretat** el darrer any, amb tres possibles respostes: ha millorat, segueix igual o ha empitjorat.
- Les **expectatives sobre l'evolució de la seguretat** el proper any, també amb tres categories de resposta: millorarà, seguirà igual o empitjorarà.

Totes les preguntes atenen a la diferent percepció que els barcelonins tenen del seu **barri** (l'espai proper, conegut, viscut) i la **ciutat** (sovint entesa com la resta de la ciutat).

3.1. El nivell de seguretat al barri i a la ciutat

L'enquesta mesura el nivell de seguretat que els barcelonins atribueixen al barri on viuen i al conjunt de la ciutat en una escala de 0 a 10.

- El nivell de seguretat del **barri** rep una valoració mitjana de **6,2 punts**.
- I es valora amb **5,4 punts** el nivell de seguretat de **la ciutat**.

La ciutat sovint és entesa de manera genèrica com aquell territori que se situa més enllà del propi barri. A més la ciutat actual és territorialment extensa i està densament poblada, el que sovint pot generar dificultats per al coneixement dels seus espais i de les persones que els fan servir. Tot plegat explica que les valoracions sobre el nivell de seguretat de la ciutat siguin territorialment molt homogènies. Oscil·len entre els 5,6 punts a Sants-Montjuïc i els 5,2 punts que li atorguen els veïns de Sarrià-Sant Gervasi.

El barri és el territori proper i conegut, on són possibles les relacions veïnals i l'apropiació col·lectiva dels espais. Les valoracions resultants reflecteixen per tant les experiències viscudes pels entrevistats en relació a la delinqüència i als problemes que sorgeixen en la convivència quotidiana.

- Els veïns de **Ciutat Vella** són els més crítics amb el nivell de seguretat dels seus barris. La valoració se situa en 4,8 punts de mitjana.
- La resta de valoracions són més altes, però amb algunes diferències:
 - Els veïns de Sants-Montjuïc, Nou Barris i Sant Martí valoren el nivell de seguretat del barri amb 6,0 punts de mitjana.
 - Les valoracions més altes al nivell de seguretat del barri són les dels veïns de Les Corts (6,9), Gràcia (6,8), l'Eixample i Sarrià-Sant Gervasi (amb 6,5 punts de mitjana).

Taula 40. Valoració del nivell de seguretat segons districte de residència. Barcelona, 2011.

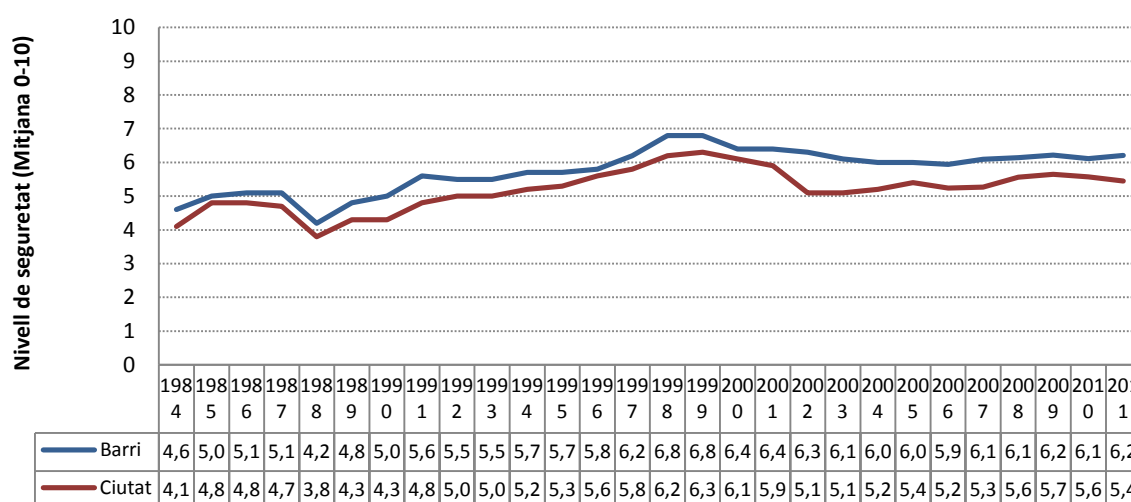
	Barri	Ciutat	Dif. Barri-ciutat
Ciutat Vella	4,8	5,4	-0,6
L'Eixample	6,5	5,5	1,0
Sants-Montjuïc	6,0	5,6	0,4
Les Corts	6,9	5,4	1,5
Sarrià-Sant Gervasi	6,5	5,2	1,3
Gràcia	6,8	5,6	1,2
Horta-Guinardó	6,4	5,3	1,1
Nou Barris	6,0	5,6	0,4
Sant Andreu	6,2	5,5	0,7
Sant Martí	6,0	5,4	0,6
BARCELONA	6,2	5,4	0,8

3.2. L'evolució del nivell de seguretat

El nivell de seguretat s'ha mesurat des de la primera edició de l'enquesta el 1984. Al llarg d'aquests anys el grau de seguretat que els barcelonins atribueixen al seu barri i a la ciutat ha anat incrementant, si bé cal destacar diferents períodes en aquesta evolució.

- L'any 1984 els barcelonins suspnien el nivell de seguretat del barri i de la ciutat. En els anys posteriors les avaluacions van anar millorant i assolien els valors més alts l'any 1999. Aleshores el nivell de seguretat del barri es va situar en 6,8 punts de mitjana i en 6,3 punts el nivell de seguretat a la ciutat.
- L'any 2000 suposa un punt d'inflexió. Les valoracions inicien una tendència a la baixa, especialment en referir-se al nivell de seguretat a la ciutat que tot just es valora per sobre dels cinc punts de mitjana.
- Els darrers anys marquen una tendència a l'estabilitat. El nivell de seguretat al barri ha oscil·lat cada any al voltant dels 6 punts de mitjana, i es recuperen les valoracions de la ciutat.

Gràfic 9. Evolució del nivell de seguretat al barri i a la ciutat. Barcelona, 1984-2011.

3.3. Opinió sobre l'evolució de la seguretat

L'estudi sobre l'evolució de la seguretat es complementa amb una anàlisi de la percepció dels barcelonins. Es demana als entrevistats quina és la seva opinió sobre com ha evolucionat la seguretat al barri i a la ciutat en l'últim any.

- La percepció majoritària **al barri** és que el nivell de seguretat segueix igual. El 59,6% dels barcelonins consideren que no s'ha produït cap variació significativa en l'estat de la seguretat al seu barri. Pel que fa a la resta, fins el 21,0% dels entrevistats opinen que en el darrer any la seguretat ha empitjorat al seu barri, si bé el 17,2% consideren que ha millorat.
 - Els veïns de Sant Martí i els de Sarrià-Sant Gervasi són els que es mostren més crítics amb l'evolució de la seguretat al barri en el darrer any. El 29,0% dels veïns de Sant Martí consideren que la seguretat ha empitjorat i només el 14,4% consideren que ha millorat. Aquesta proporció és de 21,6% i del 9,9% a Sarrià-Sant Gervasi.
 - La proporció dels que pensen que el nivell de seguretat al seu barri ha empitjorat és també elevada a Ciutat Vella (27,8%) i a Sants-Montjuïc (22,3%). Tanmateix en aquests districtes també hi ha un elevat nombre de veïns que opinen que s'ha produït una millora (el 26,4% i el 19,2% respectivament).
 - A Nou Barris i Sant Andreu hi ha més persones que pensen que el nivell de seguretat ha millorat (23,4% i 23,2%), que no pas que diuen que ha empitjorat (17,4% i 19,1%).

Taula 41. Opinió sobre l'evolució de la seguretat al barri el darrer any. Barcelona, 2011.

	Ha millorat	Segueix igual	Ha empitjorat	Ns/NC	Dif. millora-empitjora
Ciutat Vella	26,4	45,4	27,8	0,5	1,4
L'Eixample	14,5	62,2	20,1	3,1	5,6
Sants-Montjuïc	19,2	57,0	22,3	1,5	3,1
Les Corts	13,4	67,8	16,2	2,6	2,9
Sarrià-Sant Gervasi	9,9	65,1	21,6	3,4	11,7
Gràcia	16,6	61,9	17,9	3,7	1,3
Horta-Guinardó	14,2	68,2	15,4	2,2	1,2
Nou Barris	23,4	56,9	17,4	2,3	-6,0
Sant Andreu	23,2	56,4	19,1	1,4	-4,2
Sant Martí	14,4	55,0	29,0	1,7	14,6
BARCELONA	17,2	59,6	21,0	2,3	3,8

- La percepció d'estabilitat també és la més freqüent en referir-se a **la ciutat** (46,9%), tanmateix són més els que consideren que ha empitjorat (32,7%) que els que creuen que ha millorat (15,7%).
 - Els veïns de Sarrià-Sant Gervasi (40,1%), Les Corts (36,7%), l'Eixample (36,5%) i Gràcia (36,2%) són els que es mostren més crítics amb l'evolució de la seguretat a la ciutat en el darrer any.
 - A la banda contrària, a Ciutat Vella (23,0%) i a Nou Barris (20,7%) és on hi ha més veïns que perceben una millora de la seguretat a la ciutat. No obstant això, segueixen sent més els veïns d'aquest districte que opinen que ha empitjorat.

Taula 42. Opinió sobre l'evolució de la seguretat a la ciutat el darrer any. Barcelona, 2011.

	Ha millorat	Segueix igual	Ha empitjorat	Ns/NC	Dif. millora-empitjora
Ciutat Vella	23,0	46,7	26,9	3,4	3,8
L'Eixample	12,4	45,5	36,5	5,6	24,1
Sants-Montjuïc	16,8	50,9	26,8	5,5	9,9
Les Corts	8,71	51,4	36,7	3,18	28,0
Sarrià-Sant Gervasi	14,2	41,4	40,1	4,3	25,9
Gràcia	15,7	43,9	36,2	4,2	20,5
Horta-Guinardó	13,7	47,4	33,3	5,6	19,6
Nou Barris	20,7	48,2	25,5	5,6	4,8
Sant Andreu	18,7	43,4	33,5	4,5	14,8
Sant Martí	14,5	49,5	32,0	4,0	17,5
BARCELONA	15,7	46,9	32,7	4,8	17,0

3.4. Expectatives sobre l'evolució de la seguretat

Les opinions sobre com evolucionarà la seguretat al barri i a la ciutat, són un bon indicador de les expectatives dels ciutadans respecte el futur.

- Si la majoria d'entrevistats considera que la seguretat **al barri** segueix igual que l'any passat, també són la major part els que creuen que seguirà igual en el futur més proper (el 42,8%). Tanmateix són una mica més els que creuen que millorarà (el 23,2%), que els que creuen que empitjorarà (21,4%).
 - A Sarrià-Sant Gervasi (24,1%) i Sant Martí (21,5%) hi ha més veïns que pensen que la seguretat empitjorarà l'any que ve, que no pas creuen que millorarà.
 - A la banda contrària, els que mantenen unes majors expectatives de millora són els de Ciutat Vella (32,6%) i Sants-Montjuïc (27,3%).

Taula 43. Expectatives sobre l'evolució de la seguretat al barri. Barcelona, 2011.

	Millorarà	Seguirà igual	Empitjorarà	Ns/NC	Dif. (millor-pitjor)
Ciutat Vella	32,6	35,8	19,3	12,3	-13,3
L'Eixample	21,8	45,0	22,2	11,1	0,4
Sants-Montjuïc	27,3	37,4	20,5	14,8	-6,7
Les Corts	21,5	46,8	20,9	10,8	-0,5
Sarrià-St. Gervasi	18,1	44,9	24,1	12,9	6,0
Gràcia	24,0	44,3	21,8	10,0	-2,2
Horta-Guinardó	19,4	46,1	21,6	12,9	2,1
Nou Barris	25,4	39,5	20,2	14,9	-5,2
Sant Andreu	25,7	40,8	20,6	12,9	-5,2
Sant Martí	20,0	45,7	21,5	12,8	1,5
BARCELONA	23,2	42,8	21,4	12,6	-1,8

- Pel que fa a **la ciutat**, l'opinió més comú segueix sent que la seguretat seguirà igual (35,5%), i són gairebé tants els barcelonins que pensen millorarà (26,9%) com els que creuen que empitjorarà (27,1%). Aquestes opinions varien significativament als districtes.
 - Les expectatives de millora superen a les d'empitjorament a Ciutat Vella, Nou Barris, Sants-Montjuïc i Sant Andreu.
 - En canvi hi ha un major volum de persones que es mostren pessimistes de cara al futur a Sarrià-Sant Gervasi, l'Eixample, Les Corts, Gràcia i Horta-Guinardó.

Taula 44. Expectatives sobre l'evolució de la seguretat a la ciutat. Barcelona, 2011.

	Millorarà	Seguirà igual	Empitjorarà	Ns/NC	Dif. (millor-pitjor)
Ciutat Vella	32,5	37,3	20,0	10,2	-12,6
L'Eixample	25,3	35,5	30,0	9,3	4,7
Sants-Montjuïc	27,9	36,2	25,9	10,0	-2,1
Les Corts	25,3	37,0	29,8	7,9	4,4
Sarrià-St. Gervasi	22,9	33,2	32,0	11,9	9,1
Gràcia	28,7	30,9	31,1	9,3	2,4
Horta-Guinardó	24,0	35,8	27,3	12,9	3,3
Nou Barris	33,0	33,0	22,5	11,5	-10,5
Sant Andreu	27,1	36,5	25,6	10,8	-1,6
Sant Martí	25,0	38,7	26,3	10,0	1,3
BARCELONA	26,9	35,5	27,1	10,4	0,2

4. Seguretat i ús dels espais del barri

La sensació de vulnerabilitat davant de la delinqüència (el risc subjectiu) està entre les principals preocupacions dels barcelonins per la seguretat. Es tracta d'un sentiment potent que pot generar respostes molt diverses entre la població, fins i tot provocar *canvis en les pautes habituals d'ús dels espais públics* (com per exemple l'evitació o l'abandó de certes zones de la ciutat per motius de seguretat).

Enguany l'enquesta permet aproximar-se a aquest fenomen a través de dues preguntes:

1.- La primera demana a una part dels entrevistats que valorin la **freqüència amb la que caminen sols pel barri quan es fa fosc**. Les respostes permeten classificar la població, diferenciant entre aquelles persones que no surten mai quan es fa fosc i les que surten amb bastant o molta freqüència.

2.- Els entrevistats que surten al carrer de nit (encara que només sigui una vegada al mes), també valoren la **seguretat** que els proporciona **caminar sols pel barri**. Les possibles categories de resposta són: molt segur, força segur, una mica insegur i molt insegur. L'associació amb la pregunta anterior permet observar si hi ha diferències significatives en les pautes d'utilització dels espais públics en funció del sentiment de por que pot arribar a generar la foscor.

Els resultats es posen en relació amb el nivell de seguretat que els barcelonins atribueixen al seu barri i amb les experiències de victimització que s'han patit.

4.1. La freqüència amb la que se surt a caminar de nit

L'enquesta analitza la freqüència amb la que els barcelonins surten a passejar pel barri quan es fa fosc. Els resultats s'analitzen tenint en compte les principals variables d'estructura social (sexe i edat) que poden fer variar aquestes pautes, i s'analitza si hi ha diferències territorials.

- Una primera constatació és que la majoria de barcelonins surten al carrer a la nit, i ho fan com a mínim un cop a la setmana (74,9%). Només el 13,7% dels entrevistats diuen que no surten mai al carrer quan es fa fosc.
- Hi ha diferències significatives entre els entrevistats que contribueixen a explicar aquesta desigual freqüència de sortides nocturnes.
 - La proporció de dones que diuen no sortir mai a caminar pel barri quan és fa de nit és molt més elevada que la d'homes. Així, el 19,3% de les dones diuen no sortir mai al carrer un cop es fa fosc, davant només el 7,6% dels homes.
 - L'edat també és una variable significativa. La proporció de gent que es queda a casa a la nit incrementa a mesura que ho fa la seva edat. Així només el 3,8% de la població d'entre 16 a 29 anys diu no sortir mai al carrer quan es fa fosc. Aquest percentatge incrementa fins el 5,5% entre les persones de 30 a 44 anys i arriba al 10,5% entre la població de 45 a 64 anys. El 35,8% de la població de 65 anys o més diu no sortir mai al carrer quan es fa fosc.
 - Territorialment no hi ha gaires diferències, amb la única excepció de Nou Barris que és el districte on hi ha una major proporció de veïns (el 20,3%) que diuen no sortir mai a caminar pel barri quan es fa fosc.

Taula 45. Freqüència amb la que es camina sol/a pel barri quan es fa fosc. Barcelona, 2011.

	Un cop o més a la setmana	Un cop cada 15 dies	Un cop al mes	Menys d'un cop al mes	Mai	Ns/nc	Total
Sexe							
Home	83,8	3,2	3,6	1,6	7,6	0,2	100,0
Dona	66,9	5,3	5,7	2,3	19,3	0,6	100,0
Edat							
16-29	88,0	4,9	1,7	1,6	3,8	0,0	100,0
30-44	82,7	3,2	6,0	2,3	5,5	0,3	100,0
45-64	78,3	4,9	4,3	2,0	10,5	0,0	100,0
65 o més	50,7	4,6	5,8	1,7	35,8	1,4	100,0
Districte							
Ciutat Vella	79,9	3,7	3,7	2,0	10,7	0,0	100,0
L'Eixample	72,9	4,4	6,1	0,5	16,1	0,0	100,0
Sants-Montjuïc	73,6	4,4	4,0	1,9	15,6	0,5	100,0
Les Corts	76,7	4,9	5,6	1,9	10,4	0,4	100,0
Sarrià-St. Gerv.	79,7	2,0	4,1	1,9	11,8	0,5	100,0
Gràcia	75,2	5,6	3,0	3,6	12,6	0,0	100,0
Horta-Guinardó	75,0	3,8	6,7	2,9	9,8	1,9	100,0
Nou Barris	68,5	4,2	4,5	2,5	20,3	0,0	100,0
Sant Andreu	74,7	5,1	1,5	3,1	15,6	0,0	100,0
Sant Martí	76,4	5,0	5,7	0,9	11,2	0,8	100,0
Total	74,8	4,3	4,7	1,9	13,8	0,4	100,0

4.2. La por a caminar sol a la nit

Als entrevistats que surten a caminar sols de nit pel seu barri se'ls hi demana fins a quin punt se senten segurs en aquesta zona quan es fa fosc.

- La majoria de barcelonins diuen sentir-se força segurs (40,3%) o molt segurs (19,8%) quan surten a caminar pel barri a la nit. Tanmateix, el 32,0% diuen sentir-se una mica insegurs i el 2,0% se senten molt insegurs.
 - Les dones se senten més insegures al barri a la nit que els homes, i l'edat no sembla contribuir a variar aquestes opinions.
 - El lloc de residència introdueix variacions significatives en la seguretat que els barcelonins atribueixen als carrers del seu barri a la nit. Més del 40% dels veïns de Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Nou Barris i Sant Martí diuen sentir-se una mica o molt insegurs quan caminen pels carrers del seu barri a la nit. En canvi a l'Eixample, Les Corts, Sarrià-Sant Gervasi o Gràcia hi ha una major proporció de veïns que diuen sentir-se molt o força segurs.

Taula 46. Sentiment de seguretat en caminar sol/a pel barri quan es fa fosc. Barcelona, 2011.

	Molt segur	Força segur	Una mica insegur	Molt insegur	Ns/nc	Total
Sexe						
Home	26,0	45,3	24,4	1,9	2,4	100,0
Dona	13,5	35,3	39,6	9,9	1,6	100,0
Edat						
16-29	16,8	47,5	29,2	5,8	0,6	100,0
30-44	20,6	38,0	34,6	5,2	1,6	100,0
45-64	20,0	38,5	32,6	7,1	1,9	100,0
65 o més	21,2	40,1	28,8	5,5	4,4	100,0
Districte						
Ciutat Vella	15,1	34,3	38,5	10,6	1,5	100,0
L'Eixample	18,5	45,0	31,1	3,5	1,8	100,0
Sants-Montjuïc	19,4	33,1	33,2	10,2	4,1	100,0
Les Corts	19,4	47,5	28,0	4,1	1,0	100,0
Sarrià-St. Gervasi	22,2	41,7	28,6	6,1	1,4	100,0
Gràcia	29,6	35,6	27,9	6,4	0,5	100,0
Horta-Guinardó	21,7	46,6	25,3	4,9	1,5	100,0
Nou Barris	19,7	35,1	41,6	2,5	1,2	100,0
Sant Andreu	18,2	42,8	28,2	8,3	2,5	100,0
Sant Martí	16,9	39,6	35,5	5,0	3,0	100,0
Total	19,8	40,3	32,0	5,9	2,0	100,0

4.3. Nivell de seguretat i por a caminar de nit

Els resultats anteriors permeten constatar que la por a sortir de nit està més estesa precisament en aquells barris que han rebut notes de seguretat més baixes per part dels seus veïns. La dada és lògica: hi ha més por a sortir de nit en aquells barris que es consideren insegurs i és fins a cert punt *normal* que la gent surti amb menys freqüència.

- El 20,5% dels entrevistats que han suspès el nivell de seguretat del seu barri diuen que no surten mai al carrer quan és de nit. I a la banda contrària, la gent que considera que el seu barri és segur surt amb més freqüència al carrer quan es fa fosc que la resta.
- La majoria de persones que han aprovat el nivell de seguretat del seu barri diuen sentir-se molt segures (21,7%) o força segures (43,6%) quan surten a caminar de nit. En canvi la majoria de les que han suspès el nivell de seguretat del seu barri diuen sentir-se una mica insegures (47,2%) o molt insegures (19,8%).

Taula 47. Freqüència i por a caminar sol/a pel barri quan es fa fosc segons nivell de seguretat que s'atribueix al barri. Barcelona, 2011.

	Suspèn el nivell de seguretat al barri (valoració 0-4)	Aprova el nivell de seguretat al barri (valoració 5-10)	Total
Freqüència camina sol/a a la nit			
Com a mínim una vegada a la setmana	67,5	76,6	75,2
Com a mínim una vegada cada quinze dies	2,8	4,6	4,3
Com a mínim una vegada al mes	6,8	4,3	4,7
Menys d'una vegada al mes	1,6	2,0	1,9
Mai	20,5	12,1	13,5
Ns/nc	0,8	0,4	0,4
<i>Total</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Sentiment de seguretat caminant sol/a a la nit			
Molt segur	9,1	21,7	19,9
Força segur	22,3	43,6	40,5
Una mica insegur	47,2	29,5	32,1
Molt insegur	19,8	3,5	5,8
Ns/Nc	1,5	1,7	1,7
<i>Total</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

4.4. Victimització i por a caminar de nit

La por a esdevenir víctima de la delinqüència és un dels principals motius que poden generar inseguretat i fer que la gent s'abstingui de sortir al carrer a la nit. L'enquesta ho estudia associant la freqüència i la seguretat que proporciona sortir a passejar de nit en funció de les experiències de victimització que han patit els barcelonins.

- Una primera constatació és que les experiències de victimització no semblen incidir en les pautes de mobilitat nocturna dels barcelonins. De fet les persones que han patit algun episodi de victimització tendeixen a sortir de nit al carrer amb més freqüència que la resta de població (81,2% vs. 72,8%). La dada és lògica, doncs com s'ha vist amb anterioritat, el perfil de la víctima a Barcelona és el d'una persona jove i és aquest segment de la població el que surt més de casa a la nit.
- Una segona constatació és que les experiències de victimització no semblen modificar de forma significativa la seguretat que els barcelonins atribueixen al seu barri. La proporció de víctimes que diuen sentir-se molt o força segures quan caminen soles a la nit és molt similar a la d'aquelles persones que no han patit cap fet de victimització.

Taula 48. Freqüència i por a caminar sol/a pel barri quan es fa fosc segons nivell de seguretat que s'atribueix al barri. Barcelona, 2011.

	No ha estat víctima	Ha estat víctima	Total
Freqüència camina sol/a a la nit			
Com a mínim una vegada a la setmana	72,8	81,2	74,8
Com a mínim una vegada cada quinze dies	4,5	3,8	4,3
Com a mínim una vegada al mes	5,2	3,2	4,7
Menys d'una vegada al mes	2,1	1,3	2,0
Mai	14,8	10,5	13,8
Ns/nc	0,6	0,0	0,4
<i>Total</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>
Sentiment de seguretat caminant sol/a a la nit			
Molt segur	20,6	17,7	19,9
Força segur	40,2	40,7	40,3
Una mica insegur	32,1	31,4	32,0
Molt insegur	5,1	8,4	5,9
Ns/Nc	2,0	1,8	2,0
<i>Total</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>	<i>100,0</i>

5. Victimització i seguretat als barris

Un dels objectius de l'enquesta és el d'ajudar a apropar-se al coneixement de la dinàmica victimització-percepció. Tanmateix existeixen dues maneres –complementàries– de mesurar el nivell de seguretat que s'atribueix als barris d'una ciutat. La primera d'elles consisteix en demanar l'opinió col·lectiva sobre els barris més segurs i insegurs d'una ciutat. La segona consisteix en demanar a cada entrevistat (individualment) que valori el nivell de seguretat que atribueix al seu barri de residència.

En aquest apartat s'estudia la distribució territorial dels fets de victimització i la vivència de seguretat, tot diferenciant l'opinió sobre els barris més segurs i peril·losos de Barcelona (la imatge de seguretat) i el nivell de seguretat que els hi atribueixen els seus veïns (la percepció de seguretat).

5.1. El mapa delictiu i la imatge de seguretat

Es tendeix a pensar que els ciutadans consideren perillosos aquells barris que concentren més problemes amb la delinqüència (el risc de victimització faria incrementar la por). Tanmateix si es pregunta als barcelonins quins consideren que són els barris més segurs de Barcelona (mapa de la seguretat) i quins són els més perillosos (mapa de la por), no sempre és possible establir una relació clara amb el mapa delictiu (el que mesura la distribució dels fets de victimització als districtes).

- El **mapa de la seguretat** permet veure que els barris on passen més fets de victimització generalment reben poques cites de seguretat. Tanmateix hi ha un grup de barris que es tendeixen a considerar segurs, independentment dels episodis delictius que alberguen aquests territoris. El cas paradigmàtic és l'Eixample. Els seus barris es consideren segurs malgrat hagin estat el principal escenari de la victimització a Barcelona.
- El **mapa de la por** mostra que, de la mateixa forma que alguns barris formen part de l'imaginari col·lectiu de la seguretat, altres han estat definits com a perillosos per la població. El cas paradigmàtic és en aquest cas Ciutat Vella. Fins el 82,0% del barcelonins consideren que els seus barris són els més perillosos de la ciutat, tot i que han passat menys fets de victimització que a l'Eixample (21,4% i 23,8% fets respectivament).

Els resultats d'aquesta comparació mostren que els factors que influeixen en la dinàmica de la victimització (la recerca de rendibilitats) són diferents d'aquells que incideixen en la imatge col·lectiva de la seguretat (la sociologia del rumor i l'amplificació mediàtica). En la construcció social de la seguretat ciutadana es defineixen determinats barris o zones de la ciutat com a segures o perilloses, i els estereotips es mantenen sempre que es generi el suficient consens com per sustentar aquesta imatge. Es tracta d'una estructura autònoma que no depèn doncs de la realitat delictiva.

Taula 49. Comparació: el mapa delictiu i els mapes de la por i de la seguretat. Barcelona, 2010/11

Districte	Mapa delictiu (% de fets de victimització)	Mapa de la seguretat (% de cites de seguretat)	Mapa de la por (% de cites de perillositat)
Ciutat Vella	21,4	1,2	82,0
L'Eixample	23,8	14,8	2,6
Sants-Montjuïc	10,7	2,0	4,0
Les Corts	4,7	28,9	0,2
Sarrià-Sant Gervasi	5,2	34,3	0,3
Gràcia	4,1	5,5	0,4
Horta-Guinardó	4,6	4,4	1,2
Nou Barris	4,0	2,0	2,1
Sant Andreu	5,8	4,2	2,9
Sant Martí	15,8	2,7	4,2
Total	100,0	100,0	100,0

5.2. El mapa delictiu i la percepció de seguretat

La segona aproximació a l'estudi del binomi victimització-seguretat es basa en el nivell de seguretat que els barcelonins atribueixen als seus barris de residència. La hipòtesi subjacent és que el sentiment d'inseguretat ha de ser major en aquells territoris que concentren una major activitat delictiva. És per aquest motiu que es compara la distribució territorial de la victimització (el mapa delictiu) amb la d'aquelles persones que diuen sentir-se insegures i valoren el nivell de seguretat del seu barri per sota dels cinc punts (en l'escala de 0 a 10).

- La major part dels fets de victimització passen a l'Eixample, Ciutat Vella, Sant Martí i Sants-Montjuïc. També és on hi ha un major volum d'habitants que es mostren crítics amb el nivell de seguretat dels seus barris.
- Passen menys fets de victimització a la resta de districtes. Conseqüentment, el volum de veïns que suspenen el seu nivell de seguretat també és més baix.

Els resultats deixen prou palesa l'associació entre realitat i percepció. La correspondència entre el mapa delictiu i la percepció de seguretat és clara: en aquells districtes on passen més fets de victimització també és on hi ha un major volum de població que considera que el seu barri de residència és insegur.

Taula 50. Distribució de les destrosses i dels fets de victimització. Barcelona, 2010/11

Districte	Mapa delictiu (% de fets de victimització)	Suspèn el nivell de seguretat del barri (% d'entrevistats)
Ciutat Vella	21,4	15,7
L'Eixample	23,8	13,3
Sants-Montjuïc	10,7	12,8
Les Corts	4,7	1,5
Sarrià-Sant Gervasi	5,2	5,8
Gràcia	4,1	4,3
Horta-Guinardó	4,6	9,9
Nou Barris	4,0	11,2
Sant Andreu	5,8	8,9
Sant Martí	15,8	16,6
Total	100,0	100,0

V. LA GESTIÓ DE LA SEGURETAT CIUTADANA

1. La valoració dels serveis de la policia

Les polítiques de seguretat s'acostumen a viure amb una certa dosi de crítica, perquè les mesures que adopten les administracions no poden satisfer l'allau de demandes que els hi plantegen els ciutadans. La dada és rellevant perquè explicita la connexió entre la realitat de la victimització i la percepció del seu control.

L'enquesta contribueix a valorar les polítiques de seguretat examinant l'opinió ciutadana sobre els dos serveis policials que tenen avui competències en la gestió de la seguretat ciutadana: la Guàrdia Urbana (GUB) i la Policia de la Generalitat-Mossos d'Esquadra (PG-ME).

Les valoracions s'expressen en l'escala que va del 0 (presten un servei pèssim) a 10 (presten un servei excel·lent).

- Els barcelonins han valorat els serveis de la **PG-ME** amb una valoració mitjana de 6,56 punts.
- La valoració dels serveis de la **GUB** se situa en 6,05 punts de mitjana.

Gràfic 11. Valoració dels serveis de la GUB i de la PG-ME. Barcelona, 2010

